

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Παγκόσμιες Προκλήσεις και Συστήματα Αναλύσεων»

Διεθνείς Ταξινομήσεις Κρατών και Ανάλυση Επιπτώσεων

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Χρήστος Λαγόγιαννης

Τριμελής επιτροπή:
Αθανάσιος Κατσής

Τελική έκδοση

Κόρινθος, 2016

UNIVERSITY OF PELOPONNESE
SCHOOL OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES
DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE & INTERNATIONAL RELATIONS

Master of Arts in
“Global Risks and Analytics”

Global States’ Classification and Analysis of Impact

Master's Dissertation

Christos Lagogiannis

Supervisors:
Athanasios Katsis

Final Version

Corinth, 2016

Φύλλο Αξιολόγησης

Η διπλωματική εργασία με τίτλο «Διεθνείς Ταξινομήσεις Κρατών και Ανάλυση Επιπτώσεων» του Χρήστου Λαγόγιαννη αξιολογήθηκε από την τριμελή επιτροπή, τόσο ως προς την ποιότητά του κειμένου, όσο και ως προς την ποιότητα της προφορικής παρουσίασης και υπεράσπισης της διπλωματικής εργασίας ενώπιον ακροατηρίου.

Η διαδικασία αξιολόγησης της διπλωματικής εργασίας ολοκληρώθηκε την ___/____/2016 με γενική επίδοση:

- Καλώς
- Λίαν καλώς
- Άριστα

Τα μέλη της τριμερούς επιτροπής:

- 1.
- 2.
- 3.

Abstract

On entering the second decade of the 21st century where the rapid evolution of technology as well as the speed of transmitting information are the data of our time, the countries seem to have traced a common route towards globalization. However, as known, most countries are facing many internal problems which they are unable to solve, to a point, and as a result, they present a different image from the rest. This fact triggered off the accomplishment of a further exhaustive analysis concerning the social, political and economic level of each country. As for the measuring and the quantitative report of each field which was examined, each country was required to find the suitable synthetic indexes. These indexes contain the meaning of globalization and import a global view for the countries and by extension for the world today. In particular they were grouped into general categories depending on their reference field creating in this way the borders of grouping the countries. Then, with the help of one advanced software of analytics groups of countries were formed for all the categories of these indexes, having as a main consequence the drawing of useful results for the situation in which we are today. Finally, a special report was made on the countries which participate in common international organizations or alliances like EU and OECD.

Περίληψη

Έχοντας εισέλθει στη δεύτερη δεκαετία του 21ου αιώνα, όπου η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας και η ταχύτητα μετάδοσης της πληροφορίας αποτελούν πλέον δεδομένα της εποχής, τα κράτη φαίνεται να έχουν χαράξει μια κοινή πορεία προς την παγκοσμιοποίηση. Ωστόσο, όπως είναι γνωστό, τα περισσότερα κράτη αντιμετωπίζουν αρκετές εσωτερικές διαφορές που αδυνατούν να λύσουν ακόμα και ως ένα βαθμό, με αποτέλεσμα να παρουσιάζουν διαφορετική εικόνα από τα άλλα. Αυτό το γεγονός έδωσε το έναυσμα για τη διεκπεραίωση μιας περαιτέρω διεξοδικής ανάλυσης σχετικά με το κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικό επίπεδο που βρίσκεται η κάθε χώρα. Για τη μέτρηση και την ποσοτική αναφορά κάθε τομέα που εξετάστηκε κάθε κράτος απαιτήθηκε η εύρεση κατάλληλων συνθετικών δεικτών. Οι δείκτες αυτοί εμπεριέχουν την έννοια της παγκοσμιοποίησης και προσδίδουν μια σφαιρική άποψη για τα κράτη και κατ' επέκταση για τον κόσμο σήμερα. Συγκεκριμένα, οι δείκτες ομαδοποιήθηκαν σε γενικότερες κατηγορίες ανάλογα με το πεδίο αναφοράς τους, δημιουργώντας έτσι, τα πλαίσια ομαδοποίησης των κρατών. Στη συνέχεια, με τη βοήθεια ενός λογισμικού προηγμένης ανάλυσης δεδομένων δημιουργήθηκαν ομάδες κρατών για όλες τις κατηγορίες των δεικτών με κύρια απόρροια την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για την κατάσταση που βρίσκονται σήμερα. Τέλος, έγινε ιδιαίτερη αναφορά στα κράτη που συμμετέχουν σε κοινούς διεθνείς οργανισμούς ή συμμαχίες όπως η Ε.Ε. και ο ΟΟΣΑ.

Περιεχόμενα

Abstract	I
Περίληψη	II
Περιεχόμενα	III
1 Εισαγωγή	1
2 Έρευνα και Στόχοι	2
2.1 Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	2
2.2 Πεδίο Εφαρμογής και Στόχοι.....	4
2.3 Μεθοδολογία και Συλλογή Δεδομένων	5
2.4 Ορισμός Δεικτών	6
3 Ανάλυση Χαρακτηριστικών των Δεικτών	14
4 Ομαδοποίηση Κρατών στις Κατηγορίες των Δεικτών	20
4.1 Κατηγοριοποίηση των Δεικτών	20
4.2 Ομαδοποίηση Κρατών για κάθε Δείκτη	23
4.2.1 Ομαδοποίηση Κρατών στο Σύνολο των Δεικτών.....	23
4.2.2 Ομαδοποίηση Κρατών σύμφωνα με τους Δείκτες Παγκοσμιοποίησης.....	24
4.2.3 Ομαδοποίηση Κρατών σύμφωνα με τους Δείκτες Ευημερίας.....	26
4.2.4 Ομαδοποίηση Κρατών σύμφωνα με τους Δείκτες Κοινωνίας και Πολιτικής	27
4.2.5 Ομαδοποίηση Κρατών σύμφωνα με τους Δείκτες Οικονομίας	29
4.2.6 Ομαδοποίηση Κρατών σύμφωνα με τον «Environmental Performance Index».....	30
4.2.7 Ομαδοποίηση Κρατών σύμφωνα με τον «Learning Curve (Pearson)»	32
5 Συμπεράσματα	33
Κατάλογος Πηγών	35
Παράρτημα	38

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 4-2-1: Διάγραμμα ομαδοποίησης των κρατών σύμφωνα με όλους τους δείκτες	24
Εικόνα 4-2-2: Διάγραμμα ομαδοποίησης σύμφωνα με τους δείκτες παγκοσμιοποίησης	25
Εικόνα 4-2-3: Διάγραμμα ομαδοποίησης σύμφωνα με τους δείκτες ευημερίας	26
Εικόνα 4-2-4: Διάγραμμα ομαδοποίησης σύμφωνα με τους δείκτες κοινωνίας και πολιτικής	28
Εικόνα 4-2-5: Διάγραμμα ομαδοποίησης σύμφωνα με τους οικονομικούς δείκτες	29
Εικόνα 4-2-6: Διάγραμμα ομαδοποίησης σύμφωνα με τον Environmental Performance Index.....	31
Εικόνα 4-2-7: Διάγραμμα ομαδοποίησης σύμφωνα με τον Learning Curve (Pearson)	32

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 2-1: Οι κατηγορίες του Social Progress Index (Βασισμένο στο Stern, S., et al., 2016).....	12
Πίνακας 3-1: Παρουσίαση του συνολικού αριθμού των περιοχών που έλαβαν μέρος στη μέτρηση ανάλογα το είδος τους.....	15
Πίνακας 3-2: Παρουσίαση των αντίστοιχων μετρήσεων για τις περιοχές που δεν αποτελούν εθνικό αναγνωρισμένο κράτος.....	16
Πίνακας 3-3: Οι περιοχές που έλαβαν μέρος στις μετρήσεις και τα αντίστοιχα κράτη στα οποία ανήκουν.....	17
Πίνακας 3-4: Συνοπτικός πίνακας δομικών χαρακτηριστικών των δεικτών	18
Πίνακας 4-1: Κατηγοριοποίηση των δεικτών μέτρησης	22

1 Εισαγωγή

Τις τελευταίες δεκαετίες και έπειτα από πολλά γεγονότα που διατάραξαν τις ισορροπίες στον πλανήτη μας, ο κόσμος άρχισε να παίρνει μια άλλη τροπή με κοινούς στόχους και βλέψεις, χαράζοντας μια πορεία προς την ανάπτυξη και παράλληλα την ευημερία. Η ταυτόχρονη επικοινωνία και διαχείριση του χρήματος σε όλον τον κόσμο, ο παγκόσμιος χαρακτήρας του μάρκετινγκ των προϊόντων και των υπηρεσιών καθώς και η δημιουργία πολλών υπερσυννοριακών οργανώσεων με διακρατικό χαρακτήρα όπως η Ε.Ε., ο ΟΟΣΑ, το ΝΑΤΟ κ.ά. μαρτυρούν την ολοένα και μεγαλύτερη ροπή του κόσμου προς την παγκοσμιοποίηση. Κάθε κράτος λοιπόν, άλλο περισσότερο και άλλο λιγότερο, έχει επηρεαστεί από την αλλαγή σε οικονομικό, κοινωνικό αλλά και πολιτικό επίπεδο.

Οι συνέπειες των αλλαγών αυτών κατέστησαν αναγκαία τη δημιουργία κάποιων πολυδιάστατων δεικτών που προσπαθούν να ποσοτικοποιήσουν, όσο είναι εφικτό, μεγέθη όπως το περιβάλλον, η κοινωνία, η οικονομία, η εκπαίδευση κ.ά. Πιο συγκεκριμένα, οι δείκτες ορίζονται στο επίπεδο των κρατών και επιχειρούν να απαντήσουν σε ερωτήματα όπως «Πόσο φιλικό προς το περιβάλλον είναι;», «Πόσο εύρωστη είναι η οικονομία του;» ή «Πόσο δίκαιη είναι η δομή της κοινωνίας ή της πολιτικής του;» κοκ. Μέσα από την ποσοτικοποίηση αυτών των ποιοτικών αλλά και ποσοτικών χαρακτηριστικών για κάθε χώρα εξάγουν μια τελική ταξινόμηση των κρατών για κάθε πεδίο αναφοράς. Συνήθως όμως, στοχεύουν σε ένα συγκεκριμένο στοιχείο της κατηγορίας στην οποία απευθύνονται, δημιουργώντας σημαντικές ελλείψεις όσον αφορά την διατύπωση καθολικών συμπερασμάτων, αφού ερευνούν μονομερώς κάθε ζήτημα. Εξετάζοντας αυτό το σημαντικό εγγενές μειονέκτημά τους, κάθε ερευνητής οφείλει να εντοπίζει παραπάνω από έναν δείκτη για κάθε κατηγορία.

Αξίζει να σημειωθεί, τέλος, ότι τα αποτελέσματα της μέτρησης, όπως θα δούμε και στη συνέχεια της εργασίας, δεν χρήζουν απόλυτης εμπιστοσύνης, αφού υπάρχουν αρκετά τρωτά σημεία τόσο στη μέτρηση των μεγεθών αυτών από τους δείκτες όσο και από τη χρήση του λογισμικού. Ωστόσο, μια προσπάθεια προς αυτόν τον τομέα φαίνεται αρκετά ενδιαφέρουσα και πρωτότυπη και με τη βελτίωση ορισμένων σημείων εν ευθέτω χρόνω, θα παρατηρείται στο πολιτικό και στρατηγικό στόχαστρο των ηγεσιών κάθε κράτους.

2 Έρευνα και Στόχοι

2.1 Βιβλιογραφικές Αναφορές

Αναζητώντας στοιχεία για την εκπόνηση της εργασίας αποκαλύφθηκε ένα μεγάλο δίλημμα που αφορά την εγκυρότητα της μέτρησης των μεγεθών από τους αντίστοιχους δείκτες. Ξεπερνώντας αυτό το εμπόδιο, όπως θα δούμε αναλυτικά στη συνέχεια, θα στηριχτούμε στην παραδοχή ότι κάθε δείκτης ποσοτικοποιεί και μετρά ένα συγκεκριμένο μέγεθος με καθορισμένες προϋποθέσεις και περιορισμούς. Επίσης, οι δείκτες αυτοί αφενός αποτελούν χρήσιμα εργαλεία στην προσέγγιση του ολόεντα και πιο επίκαιρου φαινομένου που ακούει στο όνομα «παγκοσμιοποίηση» και αφετέρου απεικονίζουν σε έναν αρκετά ικανοποιητικό βαθμό τις επιδράσεις της στα κυρίαρχα κράτη.

Πιο συγκεκριμένα, ευρέως γνωστά μέτρα παγκοσμιοποίησης περιλαμβάνουν τους δείκτες «KOF Globalization», «Maastricht Globalization Index» και «CSGR Globalisation Index» (Koutsoukis, 2015, όπως αναφέρθηκε στο Dreher, 2008, και στο Figge & Martens, 2014). Ομοίως, ο «Environmental Performance Index» εστιάζει αποκλειστικά στη διάσταση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος (Hsu et al., 2014), ενώ ο δείκτης «The Learning Curve Index» αναφέρεται στον τομέα της εκπαίδευσης (Kielstra, 2014), δηλαδή στο πόσο καλό ή όχι είναι το εκπαιδευτικό σύστημα κάθε χώρας σε σχέση με τα δεδομένα που επικρατούν σε αυτήν.

Είναι σαφές πλέον ότι η παγκοσμιοποίηση είναι κάτι περισσότερο από ένα αμιγώς οικονομικό φαινόμενο που εκδηλώνεται σε παγκόσμια κλίμακα. Μεταξύ των ορατών εκδηλώσεών της είναι η μεγαλύτερη διεθνής κυκλοφορία των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών, η οικονομική αλληλεπίδραση, οι πληροφορίες καθώς και οι ίδιοι οι άνθρωποι. Επιπλέον, υπάρχουν περισσότερες τεχνολογικές εξελίξεις και διεθνείς πολιτιστικές ανταλλαγές, που διευκολύνονται από την απελευθέρωση του εμπορίου, τον τουρισμό και τη μετανάστευση. Η ευρεία εξάπλωσή της, λοιπόν, σε όλες τις πτυχές της ζωής των ανθρώπων σήμερα, έχει οδηγήσει στη στενή αλληλεπίδραση μεταξύ των λαών με αποτέλεσμα την εμφάνιση μιας αρκετά μεγάλης ομοιογένειας σε αρκετά σημεία της καθημερινής ζωής.

Για να είμαστε σε θέση να αξιολογήσουμε τις συνέπειες της παγκοσμιοποίησης με έναν ορθολογικό και επιστημονικό τρόπο, απαιτούνται κάποιοι αντικειμενικοί δείκτες-μετρητές. Ως βασικό κριτήριο μέτρησης της παγκοσμιοποίησης είναι το κυρίαρχο κράτος, ενώ υπερκρατικές ομάδες ή υπο-κρατικές περιφέρειες δεν λαμβάνονται σε μεγάλο βαθμό υπόψη. Ως εκ τούτου, τα περισσότερα από τα μέτρα αυτά συντίθενται έτσι ώστε να συμπεριλάβουν ουσιαστικές πτυχές της ανθρώπινης δραστηριότητας στα πλαίσια του κράτους. Ανάλογα με τις

προτιμήσεις των αναλυτών κάθε φορά, οι υπολογιζόμενοι αυτοί δείκτες μπορεί στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν και ως εκπρόσωποι του κάθε κράτους τόσο στην οικονομική και την κοινωνική του δραστηριότητα, όσο και στην πολιτική που ακολουθεί και την τεχνολογία που κατέχει.

Υπάρχουν δείκτες που επιχειρούν να συνθέσουν τα προηγούμενα χαρακτηριστικά, δηλαδή να ενώσουν τις μετρήσεις της πολιτικής, της οικονομίας, της κοινωνίας και της τεχνολογίας σε μια πολυσύνθετη, υψηλού επιπέδου μέτρηση της παγκοσμιοποίησης, δίνοντας έτσι μια συνολική και καθολική εικόνα του φαινομένου αυτού ανά κράτος. Ωστόσο, υπάρχουν και άλλοι δείκτες που δίνουν έμφαση σε διαφορετικές προοπτικές. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί ο Network Global Index, που αναφέρεται στην τεχνολογική ετοιμότητα και μετρά την τάση των χωρών να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες που προσφέρει η Τεχνολογία της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Ομοίως, οι KOF Globalization Index και CSGR Globalization Index εξετάζουν μόνο τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις της παγκοσμιοποίησης με την παραδοχή ότι οι επιδράσεις της τεχνολογίας είναι ενσωματωμένες σε αυτές.

Μεγάλο ενδιαφέρον προκαλεί, επίσης, το πλήθος των απόψεων σχετικά με τον τρόπο που πρέπει να μετρηθεί η παγκοσμιοποίηση καθώς και το τι ακριβώς θα περιλαμβάνει αυτή η μέτρηση, ανοίγοντας έτσι τον δρόμο για μια πιο εκτεταμένη συζήτηση. Τα κύρια ρεύματα συζήτησης που λαμβάνουν χώρα σε αυτό το μεγάλο ζήτημα είναι δύο. Το πρώτο αφορά το αν η παγκοσμιοποίηση μπορεί να μετρηθεί αποτελεσματικά και, αν ναι, κατά πόσο τέτοιες μετρήσεις παρέχουν ένα ουσιαστικό πλαίσιο στους αντίστοιχους αναλυτές, ερευνητές και άλλους ενδιαφερόμενους. Για παράδειγμα, όπως αναφέρει ο Koutsoukis (2015) σύμφωνα με τους Wolf Jr (2000), Andersen & Herbertsson (2005), και Bobek & Korez Vide (2005), δείχνουν ότι η μέτρηση, όχι απλώς είναι εφικτή, αλλά αποτελεί ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο στην κατανόηση, του πόσο συνδεδεμένος ή όχι είναι πραγματικά ο κόσμος. Οι επικριτές, από την άλλη πλευρά, ισχυρίζονται ότι η εν λόγω ποσοτικοποίηση προωθεί μια υπεραπλουστευμένη άποψη σε σχέση με αυτό που ισχύει στην πραγματικότητα, αφού υπάρχουν αρκετά πιο πολύπλοκα στοιχεία, όπως προβλήματα, στρατηγικές, πολιτικές καθώς και συζητήσεις μεταξύ των ανθρώπων που χρήζουν υψηλής σημασίας και οφείλουν να προσμετρηθούν στην ανάλυση (Merry, 2011). Ως εκ τούτου, η μέτρηση της παγκοσμιοποίησης φαίνεται να εμποδίζει την πραγματική επίλυση των προβλημάτων στις πολιτικές, τις κοινωνίες και τις οικονομίες. Αντίθετοι με αυτήν την άποψη είναι οι Dreher et al. (2010) που θεωρούν ότι η μέτρηση με τη βοήθεια των δεικτών αυτών είναι διορατική και θα πρέπει να συνεχιστεί, αντικαθιστώντας τις ήδη υπάρχουσες πρακτικές με τις όποιες ελλείψεις είχαν.

Το δεύτερο ρεύμα συζήτησης φαίνεται να επικεντρώνεται στη μεθοδολογία μέτρησης, ιδίως όσον αφορά τον αριθμό και τη σχετική βαρύτητα των διαφόρων παραγόντων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή των ποσοτικών διαγραμμάτων. Πιο συγκεκριμένα, το πραγματικό ερώτημα αναφέρεται στο πόσοι και ποιοι είναι οι παράγοντες που χρησιμοποιούνται για την κάθε μέτρηση και πόσο σημαντικός είναι καθένας από αυτούς για την επίτευξη του ορθότερου αποτελέσματος. Σχεδόν κάθε δείκτης παρουσιάζει τα δικά του επιχειρήματα ως προς το γιατί ο παράγοντας στον οποίο αναφέρεται, αποτελεί μια σημαντική πτυχή της μέτρησης κάποιου στοιχείου της παγκοσμιοποίησης. Έτσι κάθε αναλυτής οφείλει να

τους μελετά σε βάθος και να βρίσκει τα στοιχεία που του είναι απαραίτητα για την έρευνά του ώστε να επιλέξει κάθε φορά τους καταλληλότερους. Για μια πιο διεξοδική μελέτη του θέματος μπορεί κανείς να αναζητήσει πληροφορίες στους Dreher et al. (2008, 2010), Samimi et al. (2012), Caselli (2013), και Zinkina et al. (2013). Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι οι προσπάθειες για την παραγωγή ενός ευρέως αποδεκτού πλαισίου μέτρησης της παγκοσμιοποίησης φαίνεται να συνεχίζονται με αμείωτη ένταση, προκειμένου να βελτιωθούν οι υφιστάμενες ή να αναπτυχθούν νέες προσεγγίσεις (Raab, 2008, Dreher, 2008, Figge & Martens, 2014, Martens et al., 2015).

2.2 Πεδίο Εφαρμογής και Στόχοι

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω είναι προφανές ότι η ακριβής μέτρηση της παγκοσμιοποίησης είναι μια αρκετά δύσκολη διαδικασία με αρκετά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Τα αποτελέσματά της αμφισβητούνται έντονα από πολλούς, όπως αναμενόταν, δημιουργώντας έτσι ένα αρκετά μεγάλο χάσμα με τους υποστηρικτές της. Στη συγκεκριμένη εργασία, δεν θα ασχοληθούμε με την αξιολόγηση της ορθότητας και της εγκυρότητας των μεθοδολογιών αυτών και δεν θα εμπλακούμε σε αυτήν την αμφιλεγόμενη κατάσταση. Έτσι, παίρνοντας ως δεδομένο τον αναμφίβολα παγκοσμιοποιημένο κόσμο που ζούμε, θα υποστηρίξουμε ότι η παγκοσμιοποίηση μπορεί να μετρηθεί και θα καταλήξουμε σε χρήσιμα συμπεράσματα για τα κυρίαρχα κράτη ή τις ομάδες κρατών που συμμετέχουν στην ανάλυση. Το κύριο ερώτημα που τίθεται λοιπόν, δεν αφορά το «αν» αυτοί οι δείκτες παγκοσμιοποίησης είναι ικανοί να μας αποκαλύψουν ή όχι την όλη κατάσταση που επικρατεί στον κόσμο σήμερα, αλλά στο «τι» μπορούν να μας αποκαλύψουν για τα κυρίαρχα κράτη ή για μια συγκεκριμένη ομάδα κρατών που φέρουν ή όχι παρόμοια χαρακτηριστικά πάνω στο παγκόσμιο στερέωμα.

Ως εκ τούτου, υποθέτουμε ότι οι δείκτες που θα αναφερθούμε, παρομοιάζονται με «αισθητήρες» ή «όργανα μέτρησης» ενός μεγέθους. Κάθε δείκτης μετράει ένα μέγεθος υπό μια συγκεκριμένη οπτική γωνία με αποτέλεσμα ο συνδυασμός τους να παραθέτει μια πολύπλευρη σφαιρική άποψη για το εκάστοτε μέγεθος. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελούν οι δείκτες KOF Globalization Index και Global Innovation Index που ενώ αναφέρονται και οι δύο στο ίδιο μέγεθος (παγκοσμιοποίηση), εστιάζουν και προσμετρούν διαφορετικές πλευρές του. Ο KOF Globalization Index μετρά την οικονομική, κοινωνική και πολιτική διάσταση της παγκοσμιοποίησης, ενώ ο Global Innovation Index στοχεύει στις πολυδιάστατες πτυχές της καινοτομίας, ώστε να βελτιωθεί η παραγωγικότητα και η αύξηση των θέσεων εργασίας κάθε κράτους.

Η ακρίβεια, η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα των δεικτών αυτών θα βελτιώνονται διαρκώς χρόνο με τον χρόνο, καθώς αφενός τα εργαλεία μέτρησής τους και οι μεθοδολογίες θα προοδεύουν ολοένα και περισσότερο και αφετέρου θα υπάρχει ευρύτερη διαθεσιμότητα τόσο δεδομένων όσο και ιστορικού. Παραμερίζοντας, λοιπόν, τα όποια προβλήματα μπορεί να προκαλέσουν τα παραπάνω πιθανά «ελαττώματα» των δεικτών, είναι πολύ σημαντικό, να αρχίσουμε να χρησιμοποιούμε αυτούς τους, κατά γενική ομολογία, άυλους αισθητήρες-δείκτες όσο πιο δημιουργικά γίνεται. Με αυτόν τον τρόπο θα επιτευχθεί καλύτερη κατανόηση της

λειτουργίας του σημερινού κόσμου και, ως εκ τούτου, θα ανακαλυφθούν και θα προσδιοριστούν τα κατάλληλα ερεθίσματα για τη βελτίωσή του, αν και όταν, είναι εφικτό. Όλη αυτή η διαδικασία, τέλος, θα καταστήσει ακόμα πιο εύκολο τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση τυχόν ελλείψεων των αισθητήρων-δεικτών αυτών, προσφέροντας μία μεγάλη βοήθεια στους ειδικούς εκείνους που ασχολούνται με την ανάπτυξη και τη βελτίωσή τους.

Κάνοντας έτσι ένα προσεκτικό βήμα προς τον τομέα αυτών των δεικτών παγκόσμιας εμβέλειας, στη συγκεκριμένη εργασία θα γίνει μια διεξοδική ανάλυση των χαρακτηριστικών τους και μια γενική ομαδοποίηση ανάλογα με το μέγεθος το οποίο περιγράφουν. Στη συνέχεια θα γίνει η ταξινόμηση-ομαδοποίηση των κρατών που λαμβάνουν μέρος στη μέτρηση, ώστε να αντληθούν χρήσιμα συμπεράσματα για τη συνολική τους εικόνα. Από αυτό το σημείο και στη συνέχεια θα χρησιμοποιείται ο όρος «δείκτης» όταν γίνεται αναφορά στο σύνθετο μέτρο που αναπτύχθηκε από τα διάφορα θεσμικά όργανα και ο όρος «υπο-δείκτης» όταν αναφέρονται σύνθετα ή διακριτά μέτρα που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία του κύριου δείκτη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι αυτό του δείκτη Environmental Performance Index ο οποίος αποτελείται από τους υπο-δείκτες Environmental Health σε ποσοστό 50% και Ecosystem Vitality στο υπόλοιπο 50%.

Έχοντας ορίσει το πλαίσιο στο οποίο θα κινηθεί το υπόλοιπο της εργασίας καθώς και τον αντικειμενικό της σκοπό, στην ενότητα 2.3 θα γίνει αναφορά στη μεθοδολογία και τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν στην ανάλυση και στην ενότητα 2.4 θα παρουσιαστούν οι δείκτες μέτρησης που χρησιμοποιήθηκαν ορίζοντας το πλαίσιο δράσης του καθενός. Στο κεφάλαιο 3 θα γίνει αναλυτική αναφορά στα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των δεικτών. Πιο συγκεκριμένα, θα προσδιοριστεί το πλήθος των περιοχών που λαμβάνουν μέρος στη μέτρηση κάθε δείκτη, θα γίνει ιδιαίτερη μνεία για το αν πρόκειται για αναγνωρισμένα κράτη ή όχι και θα σημειωθούν τα χρονικά διαστήματα στα οποία αναφέρονται. Στο κεφάλαιο 4 θα γίνει ομαδοποίηση των δεικτών σε ευρύτερες κατηγορίες, ανάλογα το μέγεθος στο οποίο αναφέρονται, και θα παρουσιαστούν οι παγκόσμιες ομάδες κρατών που φέρουν πανομοιότυπα χαρακτηριστικά ανά κατηγορία δεικτών. Τέλος, στο κεφάλαιο 5 θα παρουσιαστούν τα συμπεράσματα της ανάλυσης και θα εξεταστούν τα οφέλη που μπορεί να έχει αυτή η εργασία στο μέλλον.

2.3 Μεθοδολογία και Συλλογή Δεδομένων

Σε αυτό το σημείο της εργασίας θα παρουσιαστεί η μεθοδολογία της ανάλυσης και τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για την ορθή διεκπεραίωσή της καθώς και ο τρόπος με τον οποίο έγινε η συλλογή των δεδομένων. Έχοντας ως αρχικό στόχο την ταξινόμηση των κρατών με γνώμονα κάποια κοινά τους χαρακτηριστικά, όπως αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, ήταν αναγκαίο να βρεθούν και να προσδιοριστούν οι κατάλληλοι δείκτες-μετρητές που θα τα ποσοτικοποιούσαν. Κατά την αναζήτηση τέτοιων «παγκοσμιοποιημένων» μετρητών στη βιβλιογραφία, βρέθηκαν δείκτες που αναφέρονται σε παγκόσμιας εμβέλειας χαρακτηριστικά, όπως το επίπεδο της κοινωνίας κάθε κράτους, το επίπεδο του εκπαιδευτικού συστήματος, το επίπεδο της ευημερίας, το προφίλ τους προς το περιβάλλον κ.ά. Έτσι συγκεντρώθηκαν

συνολικά 21 δείκτες μέτρησης οι οποίοι ομαδοποιήθηκαν σε 6 ευρύτερες κατηγορίες ανάλογα με το πλαίσιό τους. Η ομαδοποίησή τους παρουσιάζεται αναλυτικά στο κεφάλαιο 4.1.

Πιο συγκεκριμένα, αυτοί οι δείκτες-μετρητές προσδιορίστηκαν μέσω της ακαδημαϊκής βιβλιογραφίας και του διαδικτύου και η επιλογή τους έγινε με βάση τα ακόλουθα χαρακτηριστικά. Πρώτον, προέρχονται από ανιχνεύσιμες και αξιόπιστες πηγές, όπως διεθνή ιδρύματα ή οργανισμούς, ερευνητικά κέντρα, ή καταξιωμένους επιστήμονες, ώστε να προσδίδουν αυθεντικότητα και εγκυρότητα στην ανάλυση. Δεύτερον, απευθύνονται σε μεγέθη παγκόσμιας εμβέλειας που εμφανίζονται σε έναν ικανοποιητικά μεγάλο αριθμό κρατών. Τρίτον, υιοθετούν μια «παγκόσμια προοπτική» μέσω της αξιολόγησης που παρέχουν σε πολλά κράτη του κόσμου, η οποία είναι σιωπηρά ή σε ορισμένες περιπτώσεις ρητά, σύμφωνη με την έννοια της «παγκοσμιοποίησης» και τέταρτον, η μέτρησή τους υπολογίζεται σε ετήσια βάση. Τέλος, τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για τις μετρήσεις ήταν ελεύθερα και διαθέσιμα στο κοινό, και έτσι μπόρεσαν να χρησιμοποιηθούν εύκολα στο πλαίσιο αυτής της ανάλυσης.

Αξίζει να σημειωθεί, επίσης, ότι η επιλογή των δεικτών είχε ως απώτερο στόχο τη διαμόρφωση μιας πλήρους εικόνας για την κατάσταση που επικρατεί στον κόσμο σήμερα. Έτσι, αναζητήθηκαν δείκτες που περιγράφουν και ποσοτικοποιούν τα πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά και τεχνολογικά χαρακτηριστικά για όσο το δυνατόν περισσότερες χώρες. Όσον αφορά τον τομέα της τεχνολογίας, δεν προσδιορίστηκε κάποιος συγκεκριμένος δείκτης που να αναφέρεται αποκλειστικά στο τεχνολογικό επίπεδο κάθε χώρας. Το κενό αυτό καλύφθηκε από άλλους δείκτες που εμπεριείχαν έμμεσα τη διάσταση αυτή, όπως ο Global Innovation Index και ο Network Rediness Index, που παρά τα ονόματά τους, δίνουν έμφαση στη διάσταση της τεχνολογίας, συνδέοντάς την παράλληλα με τα πολιτικοοικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά που επηρεάζουν το τεχνολογικό αποτύπωμα.

Για τη διεκπεραίωση αυτής της ανάλυσης χρησιμοποιήθηκε το λογισμικό Orange στην ελεύθερη έκδοσή του, ώστε να μπορούν να γίνουν εύκολα επαληθεύσιμα τα αποτελέσματα από όλους τους ενδιαφερόμενους. Στο λογισμικό αυτό έγινε ομαδοποίηση μόνο των κοινών περιοχών, που είχαν μέτρηση από κάθε δείκτη της εκάστοτε κατηγορίας, καθώς και μια τελική ομαδοποίηση 76 συνολικά περιοχών για όλους τους δείκτες μαζί. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης αυτής θα παρουσιαστούν αναλυτικά στο κεφάλαιο 4.2.

2.4 Ορισμός Δεικτών

Όπως αναφέρθηκε στην ενότητα 2.1 κάθε αναλυτής οφείλει να μελετά σε βάθος κάθε δείκτη που συμπεριλαμβάνει στην έρευνά του. Στην ενότητα αυτή, λοιπόν, θα παρουσιαστούν αναλυτικά οι δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν για την ταξινόμηση των κρατών, ώστε να γίνει ευδιάκριτο και σαφές το πλαίσιο στο οποίο αναφέρονται. Με αυτόν τον τρόπο κανείς δε θα εμπλέκεται σε τομείς των άλλων και έτσι θα αποφεύγονται τυχόν παρερμηνείες ή αλλοιώσεις αποτελεσμάτων. Κατά αλφαβητική σειρά οι δείκτες-μετρητές της εν λόγω εργασίας είναι οι ακόλουθοι:

1) Corruption Perceptions Index: Σύμφωνα με εμπειρογνώμονες από όλον τον κόσμο, μετρά τα επίπεδα της διαφθοράς στον δημόσιο τομέα σε παγκόσμιο επίπεδο. Στη μέτρηση του 2015 αξιολογήθηκαν 168 χώρες από τις οποίες καμία δεν παίρνει ένα τέλει αποτέλεσμα, ενώ τα δύο τρίτα βαθμολογούνται κάτω από 50, σε μια κλίμακα από 0, που αντιστοιχεί σε εξαιρετικά διεφθαρμένες χώρες, έως 100, που αντιστοιχεί σε χώρες που επικρατεί η διαφάνεια, αποδεικνύοντας σαφώς ότι η διαφθορά εξακολουθεί να αποτελεί μάλιστα σε όλο τον κόσμο. Αξίζει να σημειωθεί ότι περισσότερο από 6 δισεκατομμύρια άνθρωποι ζουν σε μια χώρα με σοβαρό πρόβλημα διαφθοράς (Ernst & Young, 2015).

2) CSGR Globalisation Index: Ο δείκτης αυτός μετρά τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις της παγκοσμιοποίησης για 208 χώρες σε ετήσια βάση για τη χρονική περίοδο 1982 έως 2004. Τα αποτελέσματά του συνδυάζονται και παρουσιάζονται σε έναν συνολικό δείκτη της παγκοσμιοποίησης. Επίσης, ο δείκτης αυτός, όπως και οι οικονομικοί, κοινωνικοί και πολιτικοί υπο-δείκτες που περιλαμβάνει, είναι κατασκευασμένος έτσι ώστε να είναι συνεπής διαχρονικά σε όλες τις χώρες στις οποίες αναφέρεται (Centre for the Study of Globalisation and Regionalisation, 2016)

3) Environmental Performance Index: Κατατάσσει την επίδοση των χωρών στα περιβαλλοντικά ζητήματα υψηλής προτεραιότητας σε δύο τομείς: την προστασία της ανθρώπινης υγείας και την προστασία των οικοσυστημάτων. Για το 2016 παρέχει μια συνολική εικόνα της περιβαλλοντικής επίδοσης και των μετρήσεων από χώρα σε χώρα. Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, ο δείκτης αυτός μετράται για 15 συναπτά έτη και είναι ο πλέον κατάλληλος για τη μέτρηση της επίτευξης των στόχων της Αειφόρου Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και της διεξαγωγής της πρόσφατης διεθνούς συμφωνίας για την κλιματική αλλαγή (Hsu, A. et al., 2016).

4) Global Competitiveness Index: Είναι ένας δείκτης που επιχειρεί να ποσοτικοποιήσει την επίδραση μιας σειράς βασικών παραγόντων που συμβάλλουν στη δημιουργία των προϋποθέσεων για την ανταγωνιστικότητα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο μακροοικονομικό περιβάλλον, στην ποιότητα των θεσμών, στην κατάσταση της τεχνολογίας της κάθε χώρας και τέλος, στην υποδομή υποστήριξης που διαθέτει. Πιο συγκεκριμένα, μετρά το σύνολο των θεσμικών οργάνων, των παραγόντων και των πολιτικών που καθορίζουν τις υποστηρικτικές τρέχουσες υποδομές και τα μεσοπρόθεσμα επίπεδα οικονομικής ευημερίας ή, με άλλα λόγια, μετρά τους παράγοντες που διευκολύνουν την παραγωγικότητα.

Περιλαμβάνει συνολικά 114 υπο-δείκτες και αποτελείται από 12 πυλώνες ανταγωνιστικότητας οι οποίοι ομαδοποιούνται σε τρεις διακριτές κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία αφορά τη μέτρηση των βασικών δομών που είναι απαραίτητες για κάθε κράτος και περιλαμβάνει α) τα ιδρύματα, β) τις υποδομές, γ) τη μακροοικονομική σταθερότητα, δ) την υγεία και ε) την αρχική εκπαίδευση. Η δεύτερη κατηγορία έχει να κάνει με τους ενισχυτές αποδοτικότητας της ανταγωνιστικότητας και περιλαμβάνει α) την τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση, β) την αποδοτικότητα των εμπορεύσιμων αγαθών, γ) την αποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας, δ) την οικονομική αγορά επιτήδευσης, ε) την τεχνολογική ετοιμότητα και στ) το μέγεθος της αγοράς. Η τρίτη κατηγορία αφορά την καινοτομία και τους παράγοντες επιτήδευσης της

ανταγωνιστικότητας και περιλαμβάνει α) την επιχειρηματική επιτήδευση και β) την καινοτομία (Schwab, K., Sala-i-Martin, X., Samans, R., & Blanke, J., 2015).

5) Global Creativity Index: Ο δείκτης αυτός αναφέρεται στην προηγμένη οικονομική ανάπτυξη και τη βιώσιμη ευημερία. Βασίζεται στο τρίπτυχο της οικονομικής ανάπτυξης και ταλέντου, της τεχνολογίας και της ανεκτικότητας. Από το 2004 έως και σήμερα βαθμολογεί και κατατάσσει 139 κράτη σε όλο τον κόσμο σε καθεμιά από αυτές τις διαστάσεις τόσο στο συνολικό μέτρο της δημιουργικότητας όσο και σε αυτό της ευημερίας. Η παγκόσμια δημιουργικότητα, όπως μετράται από αυτόν το δείκτη, είναι στενά συνδεδεμένη με την οικονομική ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την ευημερία των κρατών. Οι χώρες που παρουσιάζουν υψηλή βαθμολογία έχουν υψηλότερα επίπεδα παραγωγικότητας, ανταγωνιστικότητας, και επιχειρηματικότητας. Η δημιουργικότητα είναι, επίσης, στενά συνδεδεμένη με την αστικοποίηση, με τα πιο αστικοποιημένα κράτη, όπως φαίνεται και στη συνέχεια της εργασίας, να έχουν υψηλότερη βαθμολογία.

Επίσης, ο δείκτης αυτός σχετίζεται με τα υψηλότερα επίπεδα της ισότητας. Έθνη που έχουν μεγάλη βαθμολογία τείνουν επίσης να έχουν την πιο ισότιμη κοινωνία. Υπάρχουν δύο προσεγγίσεις για την εξισορρόπηση της δημιουργικής οικονομικής ανάπτυξης και της ανισότητας. Το πρώτο είναι το μονοπάτι υψηλών προδιαγραφών, που σχετίζεται με τα σκανδιναβικά έθνη και συνδυάζει τα υψηλά επίπεδα της δημιουργικής ανταγωνιστικότητας με τα σχετικά χαμηλά επίπεδα ανισότητας. Το δεύτερο είναι το μονοπάτι των χαμηλών προδιαγραφών, που σχετίζεται με τις Ηνωμένες Πολιτείες και το Ηνωμένο Βασίλειο και συνδυάζει τα υψηλά επίπεδα της δημιουργικής ανταγωνιστικότητας με πολύ υψηλότερα επίπεδα ανισότητας (Florida, R., Mellander, C., & King, K., 2015).

6) Global Food Security Index: Είναι ένας δείκτης παγκόσμιας κλίμακας που εξετάζει τα βασικά ζητήματα της οικονομικής ευελιξίας, της διαθεσιμότητας και της ποιότητας σε σύνολο 113 χωρών από το 2012 ως σήμερα. Συγκεκριμένα, αποτελεί ένα δυναμικό μοντέλο ποσοτικής και ποιοτικής συγκριτικής αξιολόγησης, κατασκευασμένο από 28 διακριτούς υπο-δείκτες. Μέσω αυτών των υπο-δεικτών μετρά το επίπεδο της ασφάλειας των τροφίμων τόσο στις αναπτυσσόμενες όσο και στις αναπτυγμένες χώρες. (The Economist Intelligence Unit, 2016).

7) Global Innovation Index: Ο συγκεκριμένος δείκτης επιδιώκει να συλλάβει τις πολυδιάστατες πτυχές της καινοτομίας και να παρέχει τα εργαλεία που μπορούν να βοηθήσουν στην προσαρμογή των πολιτικών μεθόδων ώστε να στοχεύσουν στη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, βελτιώνοντας την παραγωγικότητα και την αύξηση των θέσεων εργασίας. Ο δείκτης αυτός βοηθά να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον στο οποίο οι παράγοντες της καινοτομίας αξιολογούνται συνεχώς. Παρέχει ένα βασικό εργαλείο και μια πλούσια βάση δεδομένων με αναλυτικές μετρήσεις για 141 οικονομίες του τρέχοντος έτους, που αντιπροσωπεύουν το 95,1% του παγκόσμιου πληθυσμού και το 98,6% του παγκόσμιου ΑΕΠ (Dutta, S., Lanvin, B., & Wunsch-Vincent S., 2015).

8) Global Peace Index: Επιχειρεί να προσδιορίσει την ύπαρξη ή την απουσία ειρήνης. Αφορά συνολικά 157 χώρες και υπάρχουν δεδομένα από το 2007 έως και σήμερα. Ο υπολογισμός του γίνεται με βάση 23 συνολικά υπο-δείκτες οι οποίοι χωρίζονται σε τρεις μεγάλες κατηγορίες. Η

πρώτη κατηγορία αφορά τα μέτρα των συνεχιζόμενων εγχώριων και διεθνών συγκρούσεων και περιλαμβάνει 5 υπο-δείκτες, η δεύτερη αφορά τα μέτρα της κοινωνικής προστασίας και ασφάλειας με 10 υπο-δείκτες και η τρίτη τα μέτρα της στρατιωτικοποίησης με τους υπόλοιπους 8 υπο-δείκτες. Όλες οι βαθμολογίες για κάθε δείκτη βαθμονομούνται κλιμακωτά, είτε με κλίμακα από το 1-5 (για ποιοτικούς δείκτες) είτε από 1-10 (για ποσοτικά στοιχεία, όπως είναι οι στρατιωτικές δαπάνες ή η φυλακή του πληθυσμού, οι οποίες στη συνέχεια μετατρέπονται σε μια κλίμακα 1-5 για λόγους τελικής σύγκρισης). Οι ποιοτικοί υπο-δείκτες του έχουν υπολογιστεί από εκτεταμένη ομάδα της Economist Intelligence Unit των αναλυτών της χώρας, και έχουν κενά στα ποσοτικά στοιχεία που έχουν συμπληρωθεί εκ νέου από εκτιμήσεις της ίδιας ομάδας (Institute for economics and peace, 2014).

9) Global Slavery Index: Παρέχει ένδειξη ανά χώρα, για την εκτιμώμενη επικράτηση της σύγχρονης σκλαβιάς. Επίσης, παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που έχει λάβει η κάθε κυβέρνηση να ανταποκριθεί σε αυτό το θέμα, επιτρέποντας έτσι την αντικειμενική σύγκριση και αξιολόγηση τόσο του προβλήματος όσο και της επάρκειας της ανταπόκρισης σε 167 χώρες παγκοσμίως. Επίσης, είναι ένα εργαλείο για τους πολίτες, τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ), τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις να κατανοήσουν το μέγεθος του προβλήματος, τις υπάρχουσες απαντήσεις και τους παράγοντες που συμβάλλουν, ώστε να μπορούν να υποστηρίξουν και να δημιουργούν ορθές πολιτικές που θα εξαλείψουν τη σύγχρονη σκλαβιά. Καθένα από τα παραπάνω απαιτεί συγκεκριμένο τρόπο προσέγγισης και μέτρησης αλλά η περαιτέρω ανάλυσή τους ξεφεύγει από τα πλαίσια αυτής της εργασίας (Forrest, A., 2016).

10) Global Youth Wellbeing Index: Ο δείκτης αυτός συγκεντρώνει και συνδέει τα δεδομένα που αφορούν τη νέα γενιά ώστε να αξιολογήσει και να συγκρίνει την κατάσταση της ευημερίας των νέων σε όλο τον κόσμο. Έχει σχεδιαστεί για να διευκολύνει τόσο τη σκέψη όσο και τη δράση των ολοένα και αυξανόμενων αναγκών και των ευκαιριών της νεολαίας καθώς και της συμμετοχής τους στις εθνικές και παγκόσμιες διατάξεις. Ο δείκτης κατατάσσει 30 χώρες από υψηλό σε χαμηλό εισόδημα, που αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 70% της νεολαίας του κόσμου. Λόγω της μικρής διαθεσιμότητας των δεδομένων, επιλέχθηκαν αντιπροσωπευτικά χώρες για να συμπεριληφθούν σε αυτόν τον δείκτη ώστε να διασφαλίσουν την περιφερειακή ποικιλομορφία και την ποικιλία στο εισόδημα. Εάν, λοιπόν, μια χώρα δεν περιλαμβάνεται, αυτό δεν συνεπάγεται απαραίτητα κενά στα δεδομένα, ούτε καμία αναλυτική απόφαση σχετικά με το επίπεδο της ευημερίας των νέων.

Τέλος, ο Global Youth Wellbeing Index αποτελείται από 40 υπο-δείκτες που στηρίζονται τόσο στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη όσο και στη θετική ανάπτυξη της θεωρίας και της πρακτικής. Αντικατοπτρίζουν το εθνικό, ευνοϊκό περιβάλλον, τα επίπεδα προοπτικής που υπάρχουν και την ικανοποίηση των νέων στους εξής έξι τομείς: α) της συμμετοχής των πολιτών, β) των οικονομικών ευκαιριών, γ) της εκπαίδευσης, δ) της υγείας, ε) της τεχνολογίας των πληροφοριών και επικοινωνιών και στ) της προστασίας και της ασφάλειας. Τα δεδομένα προέρχονται από δημόσιες και ανεξάρτητες πηγές που μετρούν γενικά τους νέους 12 έως 25 ετών (Goldin, N., Patel, P., & Perry, K., 2014).

11) Happy Planet Index: Είναι το κορυφαίο παγκόσμιο μέτρο της αιφόρου ευημερίας. Μετρά τον βαθμό στον οποίο οι χώρες προσφέρουν μακράς διαρκείας, χαρούμενη και «βιώσιμη» ζωή στους ανθρώπους που ζουν σε αυτές. Για τον υπολογισμό αυτό χρησιμοποιούνται παγκόσμια δεδομένα για το προσδόκιμο ζωής, την ευημερία και το οικολογικό αποτύπωμα. Είναι ένα μέτρο αποτελεσματικότητας και κατατάσσει τις χώρες σύμφωνα με το πόσο μακράς διαρκείας και ευτυχισμένη ζωή παράγουν ανά μονάδα των περιβαλλοντικών εσόδων (Jeffrey, K., Wheatley, H., & Abdallah, S., 2016).

12) Human Development Index (UN): Ο δείκτης αυτός δημιουργήθηκε για να τονίσει ότι οι άνθρωποι και οι δυνατότητές τους θα πρέπει να είναι τα τελικά κριτήρια για την αξιολόγηση της ανάπτυξης μιας χώρας και όχι η οικονομική ανάπτυξη από μόνη της. Μπορεί, επίσης, να χρησιμοποιηθεί για να αμφισβητήσει τις επιλογές της εθνικής πολιτικής, ρωτώντας πώς δύο χώρες με το ίδιο επίπεδο κατά κεφαλήν ΑΕΠ μπορούν να καταλήξουν σε διαφορετικά αποτελέσματα ανθρώπινης ανάπτυξης. Είναι, δηλαδή, ένα συνοπτικό μέτρο του μέσου επιτεύγματος στις βασικές διαστάσεις της ανθρώπινης ανάπτυξης: τη διάσταση της υγείας, της εκπαίδευσης και του βιοτικού επιπέδου. Η διάσταση της υγείας αξιολογείται από το προσδόκιμο ζωής, ενώ η διάσταση της εκπαίδευσης μετρείται με τη μέση τιμή των ετών φοίτησης για ενήλικες ηλικίας 25 ετών και άνω και τα αναμενόμενα χρόνια της σχολικής εκπαίδευσης των παιδιών της σχολικής ηλικίας που εισέρχονται. Τέλος, η διάσταση του βιοτικού επιπέδου μετρείται από το ΑΕΠ ανά κάτοικο. (Jahan S., 2015).

13) KOF Index of Globalization: Αποτελεί έναν δείκτη παγκόσμιας εμβέλειας και μετρά τις τρεις βασικές διαστάσεις της παγκοσμιοποίησης: την οικονομική, την κοινωνική και την πολιτική. Ο δείκτης αυτός μπορεί να θεωρηθεί ως ένας συνολικός δείκτης της παγκοσμιοποίησης καθώς οι επιμέρους υπο-δείκτες του αναφέρονται σε οικονομικές ροές και περιορισμούς διαθέτοντας δεδομένα που σχετίζονται με τη ροή πληροφοριών και τις διαπροσωπικές επαφές αλλά και δεδομένα που αφορούν την πολιτιστική εγγύτητα μεταξύ των κυρίαρχων κρατών. Τα δεδομένα του δείκτη αυτού είναι διαθέσιμα σε ετήσια βάση για 207 χώρες από το 1970 έως και το 2013 (Swiss Federal Institute of Technology, 2016).

14) Legatum Prosperity Index: Είναι ένας δείκτης ο οποίος παρέχει τη δυνατότητα να δούμε μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση της εθνικής επιτυχίας κάθε κράτους. Η εθνική επιτυχία ή αλλιώς η ευημερία ενός κράτους είναι κάτι περισσότερο από τη συσσώρευση του υλικού πλούτου. Κύρια χαρακτηριστικά της είναι η χαρά και η ευτυχία της καθημερινής ζωής και η προοπτική μιας ακόμη καλύτερης ζωής στο μέλλον. Ο Δείκτης αποτελείται από μία ευρεία σειρά δεικτών που μας αποκαλύπτουν όχι μόνο πώς διαπραγματεύονται τα έθνη τα οικονομικά τους, αλλά και πώς λειτουργούν σε ζωτικούς τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας, της ελευθερίας, την ευκαιρία και του κοινωνικού κεφαλαίου. Ο Legatum Prosperity Index προσφέρει μια γενική, μοναδική εικόνα για το πώς «διαμορφώνεται» η ευημερία και πώς μπορεί επιφέρει αλλαγές σε όλο τον κόσμο. Το εύρος του δείκτη αυτού καλύπτει 142 χώρες, αντιπροσωπεύοντας το 96% του παγκόσμιου πληθυσμού και το 99% του παγκόσμιου ΑΕΠ, καθιστώντας τον έτσι το πιο ολοκληρωμένο εργαλείο στο είδος του (Mousavizadeh, A. & The Prosperity Index Team, 2016).

15) Maastricht Globalization Index: Είναι ένας ακόμη δείκτης της παγκοσμιοποίησης που μετρά τις οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές, τεχνολογικές, οικολογικές και πολιτικές διαστάσεις της. Επιπλέον, επιτρέπει τη σύγκριση του βαθμού της παγκοσμιοποίησης καθώς και την όποια αλλαγή υπάρχει σε αυτόν για έναν μεγάλο αριθμό χωρών. Ο δείκτης αυτός αποτελεί έναν πλέον αντικειμενικό δείκτη μέσω του οποίου μπορούν να αξιολογηθούν με έναν επιστημονικό και ορθολογικό τρόπο οι συνέπειες της παγκοσμιοποίησης. Στη συγκεκριμένη εργασία τα δεδομένα του Maastricht Globalization Index αντλήθηκαν με μια νέα μεθοδολογία υπολογισμού δεδομένων για 117 χώρες τις χρονιές 2000, 2008 και 2012. Τα αποτελέσματα, όπως θα δούμε και στη συνέχεια, δείχνουν ότι η παγκοσμιοποίηση συνεχίζει να υπάρχει ως φαινόμενο αλλά έχει επιβραδυνθεί, λόγω της οικονομικής κρίσης (Figge, L. & Martens P., 2014).

16) Network Readiness Index: Είναι ένας δείκτης παγκόσμιας εμβέλειας που αναφέρεται στην τεχνολογική ετοιμότητα και μετρά την τάση των χωρών να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες που προσφέρει η Τεχνολογία της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Εκδίδεται σε συνεργασία με το INSEAD και θεωρείται ως η πιο έγκυρη και ολοκληρωμένη εκτίμηση των επιπτώσεων της ΤΠΕ για την ανταγωνιστικότητα και την ευημερία των εθνών. Πιο συγκεκριμένα, αποτελείται από τρεις παράγοντες: α) το περιβάλλον για την ΤΠΕ που προσφέρεται από μια συγκεκριμένη χώρα, β) την ετοιμότητα των βασικών φορέων της χώρας, όπως ιδιώτες, επιχειρήσεις ακόμα και τις ίδιες τις κυβερνήσεις να χρησιμοποιούν την ΤΠΕ και γ) τη τελική χρήση της ΤΠΕ μεταξύ αυτών των ενδιαφερόμενων μερών. Τέλος, τα δεδομένα που χρησιμοποιεί αναφέρονται στο χρονικό διάστημα 2001 ως σήμερα και αφορούν 148 συνολικά χώρες (Dutta, S., Geiger, T., & Lanvin, B., 2015).

17) Social Progress Index: Είναι ένας συνολικός δείκτης των κοινωνικών και περιβαλλοντικών υπο-δεικτών, ο οποίος περιλαμβάνει τρεις διαστάσεις της κοινωνικής προόδου. Αυτές είναι οι βασικές ανθρώπινες ανάγκες (Basic Human Needs), η θεμελίωση της ευημερίας (Foundations of Wellbeing) και η ευκαιρία (Opportunity). Με το δείκτη αυτόν μετράται η κοινωνική πρόοδος με βάση τα αποτελέσματα της επιτυχίας που έχει και όχι την προσπάθεια που κάνει μια χώρα ή κοινότητα. Για παράδειγμα, τα χρήματα που δαπανά μια χώρα για την υγειονομική περίθαλψη είναι λιγότερο σημαντικά από την υγεία και την ευεξία που επιτυγχάνονται από την εν λόγω χώρα, τα οποία είναι και αυτά που κρίνουν τα αποτελέσματα. Στην παρακάτω εικόνα παρουσιάζεται η δομή του Social Progress Index για το 2016, η οποία έχει 12 συνιστώσες, όπως φαίνονται για την κάθε κατηγορία (Stern, S., Wares, A., & Hellman, T., 2016).

Social Progress Index 2016		
Βασικές Ανθρώπινες Ανάγκες	Θεμελίωση της Ευημερίας	Ευκαιρία
1) Διατροφή & Ιατρική Περίθαλψη	1) Πρόσβαση σε Βασικές Γνώσεις	1) Ατομικά Δικαιώματα
2) Νερό & Υγιεινή	2) Πρόσβαση στις Πληροφορίες & Επικοινωνίες	2) Ατομική Ελευθερία & Επιλογή
3) Στέγαση	3) Υγεία & Ευεξία	3) Ανοχή και Ενταξη
4) Προσωπική Ασφάλεια	4) Ποιότητα Περιβάλλοντος	4) Πρόσβαση στην Προηγμένη Εκπαίδευση

18) The Learning Curve (Pearson): Ο συγκεκριμένος δείκτης αναφέρεται στο εκπαιδευτικό επίπεδο που βρίσκεται κάθε χώρα. Είναι σαφές ότι υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ της εκπαίδευσης και της οικονομικής ευημερίας ενός κράτους και πώς η επίδοση των σχολείων μιας χώρας σχετίζεται με πολλά εθνικά θέματα. Έτσι ο δείκτης αυτός που εκφράζεται με τη βοήθεια της καμπύλης «The Learning Curve (Pearson)», χρησιμοποιεί παγκόσμια σύνολα δεδομένων, όπως PISA, TIMSS και PIRLS μαζί με τα δεδομένα της κάθε χώρας μεμονωμένα, όπως τα ποσοστά αλφαριθμητισμού και αποφοίτησης και ερμηνεύει σε ποιες χώρες λειτουργούν καλά τα σχολικά συστήματα και σε ποιες πρέπει να βελτιωθούν. Εκδόθηκε για πρώτη φορά το Νοέμβριο του 2012 και ενημερώθηκε εκ νέου τον Ιανουάριο του 2014 παρέχοντας ξεχωριστή κατάταξη τόσο για τις γνωστικές δεξιότητες όσο και για το μορφωτικό επίπεδο των χωρών αυτών (Kielstra, P., 2014).

19) World Bank - Doing Business: Ο δείκτης αυτός μετράει τη ρυθμιστική ποιότητα και αποτελεσματικότητα, το κύριο κομμάτι της δημοσίευσης του Ομίλου της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η έκθεση του 2016 είναι η 13η σε μια σειρά ετήσιων εκθέσεων που μετρούν τους κανονισμούς που ενισχύουν την επιχειρηματική δραστηριότητα και εκείνους που την περιορίζουν. Ο δείκτης αυτός παρουσιάζει ποσοτικούς υπο-δείκτες για τους επιχειρηματικούς κανονισμούς και την προστασία των δικαιωμάτων της πνευματικής ιδιοκτησίας που μπορούν να συγκριθούν σε 189 οικονομίες. Συγκεκριμένα, οι υπο-δείκτες χρησιμοποιούνται για την ανάλυση των οικονομικών αποτελεσμάτων και για να προσδιορίσουν ποιες μεταρρυθμίσεις της ρύθμισης των επιχειρήσεων έχουν δουλέψει, πού και γιατί. Η έκθεση του 2016 συνεχίζει μια διαδικασία δύο ετών από την εισαγωγή βελτιώσεων σε 8 από τους 10 υπο-δείκτες, για να συμπληρώσει στην αποτελεσματικότητα της ρύθμισης, με μεγαλύτερη έμφαση στην ποιότητά της (World Bank Group, 2016).

20) World Press Freedom Index: Δημοσιεύεται κάθε χρόνο από το 2002 από τους Δημοσιογράφους Χωρίς Σύνορα (Reporters Without Borders -RSF) και κατατάσσει 180 χώρες ανάλογα με το επίπεδο ελευθερίας που υπάρχει στη διάθεση των δημοσιογράφων. Αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο υπεράσπισης που βασίζεται στην αρχή της εξομοίωσης μεταξύ των κρατών. Λόγω της ευρείας φήμης του, ασκεί ολοένα και μεγαλύτερη επιρροή στις κυβερνήσεις με αποτέλεσμα πολλοί αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων να φοβούνται την ετήσια δημοσίευση του. Ο δείκτης αυτός είναι ένα σημείο αναφοράς που παρουσιάζεται από τα μέσα ενημέρωσης σε όλο τον κόσμο και χρησιμοποιείται από διπλωμάτες και διεθνείς φορείς, όπως τα Ηνωμένα Έθνη και η Παγκόσμια Τράπεζα. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για ένα στιγμιότυπο της κατάστασης της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης που βασίζεται στην αξιολόγηση της πολυφωνίας, της ανεξαρτησίας των μέσων ενημέρωσης, της ποιότητας του νομοθετικού πλαισίου και της ασφάλειας των δημοσιογράφων σε κάθε χώρα. Ωστόσο, δεν κατατάσσονται

---

¹ Stern, S., Wares, A., & Hellman, T. (2016). *Social progress index 2016*. Washington, United States, Διαθέσιμο στη δ/ση <http://www.socialprogressimperative.org/faqs/>. Πρόσβαση: 2/8/2016

οι δημόσιες πολιτικές, ακόμη και αν οι κυβερνήσεις έχουν προφανώς σημαντικό αντίκτυπο στην κατάταξη της χώρας τους και δεν αντιπροσωπεύει την ποιότητα της δημοσιογραφίας κάθε χώρας (Reporters Without Borders – Freedom of Speech, 2016).

21) Worldwide Governance Indicators: Ο συγκεκριμένος δείκτης αναφέρεται σε επιμέρους υπο-δείκτες διακυβέρνησης για 215 συνολικά οικονομίες κατά τη χρονική περίοδο 1996-2014. Οι υπο-δείκτες διακυβέρνησης αυτοί είναι η φωνή και η λογοδοσία, η πολιτική σταθερότητα και η απουσία της βίας, η κυβερνητική αποτελεσματικότητα, η ρυθμιστική ποιότητα, ο κανόνας δικαίου και ο έλεγχος της διαφθοράς. Επίσης, συνδυάζουν τις απόψεις ενός μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων, πολιτών και εμπειρογνομόνων που ερωτήθηκαν στις βιομηχανικές και τις αναπτυσσόμενες χώρες. Επιπλέον, βασίζονται σε πάνω από 30 μεμονωμένες πηγές δεδομένων που παράγονται από μια ποικιλία από ινστιτούτα έρευνας, ομάδων προβληματισμού και έρευνας, μη κυβερνητικές οργανώσεις, διεθνείς οργανισμούς και επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα (Kaufmann, D., Kraay, A., & Mastruzzi, M., 2010).

Οι παραπάνω 21 δείκτες αποτελούν τους αισθητήρες μέτρησης της συγκεκριμένης εργασίας σύμφωνα με τους οποίους θα γίνει η ταξινόμηση των κρατών. Όπως θα δούμε στο επόμενο κεφάλαιο παρουσιάζουν κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που είναι απαραίτητο να αναφερθούν ώστε να καταστεί σαφές το πλαίσιο δράσης τους.

3 Ανάλυση Χαρακτηριστικών των Δεικτών

Μετά τον ορισμό των δεικτών μέτρησης που έγινε στην ενότητα 2.3, σε αυτό το κεφάλαιο θα προσδιοριστούν διεξοδικά ορισμένα χαρακτηριστικά που εμφανίζονται στην ανάλυση. Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό που παρουσιάστηκε κατά την έρευνα και τη μελέτη των δεικτών σχετίζεται με το είδος των περιοχών που μετράει, δηλαδή, με το αν οι περιοχές που χρησιμοποιεί για να μετρήσει το αντίστοιχο μέγεθος έχουν να κάνουν με εθνικά κράτη ή όχι. Όπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο 2.1 το μεγαλύτερο ποσοστό αναφέρεται σε αναγνωρισμένα εθνικά κράτη μέλη του ΟΗΕ χωρίς όμως να προσδιοριστεί ο ακριβής αριθμός τους. Έτσι, στο κεφάλαιο αυτό θα γίνουν γνωστές οι περιοχές μέτρησης των δεικτών που αφορούν εθνικά κράτη καθώς και τα μη αναγνωρισμένα κράτη.

Ξεκινώντας με τον ορισμό, ως εθνικό κράτος μέλος του ΟΗΕ ορίζεται κάθε ανεξάρτητο κράτος που έχει ενταχθεί σε αυτόν τον διεθνή οργανισμό με κύριο σκοπό την προάσπιση του διεθνούς δικαίου, την οικουμενική ασφάλεια, την οικονομική ανάπτυξη και την πολιτική ισότητα (<http://www.un.org>). Όλες οι υπόλοιπες περιοχές είτε ανήκουν διοικητικά σε κάποιο εθνικό κράτος του ΟΗΕ, είτε δεν έχουν αναγνωριστεί ακόμη ως ανεξάρτητα κράτη. Ωστόσο, για καθαρά τυπογραφικούς λόγους και χωρίς να υπονοείται οτιδήποτε μεμπτό, θα αναφερόμαστε με τον όρο «κράτος» τόσο για τα εθνικά κράτη μέλη του ΟΗΕ όσο και για τις περιοχές που δεν έχουν ακόμη αναγνωριστεί ως ανεξάρτητα κράτη όπως το Κόσοβο, η Λωρίδα της Γάζας και το βόρειο τμήμα της Κύπρου.

Στον πίνακα 3.1 παρουσιάζονται αναλυτικά οι συνολικές περιοχές που χρησιμοποιήθηκαν από κάθε δείκτη καθώς και πόσες από αυτές αποτελούν εθνικά αναγνωρισμένα κράτη, ποιες όχι και ποιες είναι απλά περιοχές που ανήκουν σε κάποιο κράτος. Το μεγαλύτερο ποσοστό συγκέντρωσης περιοχών που δεν είναι αναγνωρισμένα κράτη παρουσιάζεται στους δείκτες Worldwide Governance Indicators (10,23%), CSGR Globalisation Index (9,13%) και KOF Globalization Index (7,73%), ενώ για τους υπόλοιπους δείκτες το ποσοστό αυτό είναι κάτω από 2% και επομένως δε αξίζει να αναφερθούμε ξεχωριστά για τον καθέναν. Έτσι, παρατηρώντας ότι η συντριπτική πλειοψηφία των δεικτών αναφέρεται σε εθνικά κράτη, θα θεωρήσουμε ότι οι μετρήσεις αναφέρονται στις ενέργειες των κυβερνήσεων, των εγχώριων οργανισμών και των πολιτών στα πλαίσια του κράτους. Αυτό πρέπει να επισημανθεί καθώς τα εξαγόμενα συμπεράσματα αφορούν και απεικονίζουν τη συμπεριφορά των κρατών στην παγκόσμια σκακιέρα.

#/-	Δείκτες Μέτρησης	Συντομογραφία	Κράτη Μέλη ΟΗΕ		Άλλο Είδος	Συνολικά Κράτη	Συνολικές περιοχές Μέτρησης
			Ναι	Όχι			
1	Social Progress Index	SocProIn	133	0	0	133	133
2	Environmental Performance Index	EnvPerIn	177	0	1	177	178
3	KOF Globalization Index	KOFGlobIn	191	1	15	192	207
4	Legatum Prosperity Index	LegProsIn	140	0	2	140	142
5	Maastricht Globalization Index	MaaGlobIn	117	0	0	117	117
6	World Press Freedom Index	WldPrIn	175	3	2	178	180
7	Corruption Perceptions Index	CorPerIn	164	1	3	165	168
8	Worldwide Governance Indicators	WoGovIn	193	2	20	195	215
9	Global Competitiveness Index	GloCompIn	137	0	3	137	140
10	Global Peace Index	GloPeaceIn	155	1	1	156	157
11	Global Food Security Index	GlobFdSecIn	113	0	0	113	113
12	World Bank - Doing Business	WBDoBus	184	2	3	186	189
13	CSGR Globalisation Index	CSGRIn	189	1	18	190	208
14	Global Innovation Index	GloInnovIn	140	0	1	140	141
15	Network Readiness Index	NetReadIn	145	0	3	145	148
16	Human Development Index	HumDevIn	183	1	4	184	188
17	Happy Planet Index	HapPlanIn	138	1	1	139	140
18	Global Youth Index Well being	GlobYouthIn	30	0	0	30	30
19	Global Slavery Index	GloSlavIn	164	1	2	165	167
20	Global Creativity Index	GloCreatIn	136	0	3	136	139
21	The Learning Curve (Pearson)	LearnCurve	39	0	1	39	40

Πίνακας 3-1: Παρουσίαση του συνολικού αριθμού των περιοχών που έλαβαν μέρος στη μέτρηση ανάλογα το είδος τους.

Στον πίνακα 3.2 που ακολουθεί φαίνονται αναλυτικά οι περιοχές που ανήκουν διοικητικά σε κάποιο εθνικό κράτος καθώς και τα μη αναγνωρισμένα κράτη. Πιο συγκεκριμένα, τα μη αναγνωρισμένα κράτη που παίρνουν μέρος στις μετρήσεις είναι τρία: η Βόρεια Κύπρος, η Δυτική Όχθη και η Λωρίδα της Γάζας και το Κόσοβο. Τα κελιά των περιοχών αυτών στα οποία έχουν γίνει μετρήσεις απεικονίζονται με πορτοκαλί χρώμα, ενώ με κόκκινο χρώμα απεικονίζονται αυτά των περιοχών που ανήκουν σε κάποιο εθνικό κράτος. Για τα υπόλοιπα κελιά που παραμένουν κενά, δεν υπάρχουν μετρήσεις των συγκεκριμένων περιοχών για τον αντίστοιχο δείκτη.

Λίστα Περιοχών	Πλήθος Δεικτών	Εθνικό Κράτος	SocProtIn	EnvProtIn	KORGIgloIn	LegProtIn	MaaGIgloIn	WildRrin	CorProtIn	WioGovIn	GloCompIn	GloPeaceIn	GloFidSecIn	WBDoBus	CSGRIn	GloInnovIn	NetReadIn	HumDevIn	HapPlanIn	GlobYouthIn	GloSlawIn	GloCreatIn	LearnCurve
			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Αμερικάνικη Σαμόα	3	Περιοχή	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-
Αγκουίλα	1	Περιοχή	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Αρούμπα	3	Περιοχή	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	x	-	-	-	-	-
Βερμούδα	4	Περιοχή	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	x	-
Βόρεια Κύπρος	3	Όχι	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	-	-	-	-
Γαλλική Γουιάνα	1	Περιοχή	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Γαλλική Πολυνησία	2	Περιοχή	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-
Γκουάμ	3	Περιοχή	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-
Γροιλανδία	3	Περιοχή	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-
Δυτ. Όχθη & Λωρ. Γάζα	5	Όχι	-	-	x	-	-	x	-	x	-	-	-	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-
Κόσοβο	6	Όχι	-	-	-	-	-	x	x	x	-	x	-	x	-	-	-	-	-	-	-	x	-
Μαγιότ	1	Περιοχή	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-
Μακάο, Κίνα	4	Περιοχή	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	x	-
Μαρτνίκα	1	Περιοχή	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Νέα Καληδονία	3	Περιοχή	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-
Νησιά Βόρειες Μαριάννες	2	Περιοχή	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-
Νησιά Καϊμάν	4	Περιοχή	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	x	-	-	-	-	-
Νησιά Κουκ	1	Περιοχή	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Νησιά της Μάγχης	4	Περιοχή	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	x	-	-	-	-	-
Νήσοι Φερόες	2	Περιοχή	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-
Νήσος του Μαν	2	Περιοχή	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-
Νιούε	1	Περιοχή	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ολλανδικές Αντίλλες	3	Περιοχή	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-
Παρθέναι Νήσοι (Η.Π.Α.)	3	Περιοχή	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-
Πουέρτο Ρίκο	7	Περιοχή	-	-	x	-	-	-	x	x	x	-	-	x	x	-	x	-	-	-	-	-	-
Ρεϋνιόν	1	Περιοχή	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ταϊβάν, Κίνα	10	Περιοχή	-	x	-	x	-	x	x	x	x	x	-	x	-	-	x	-	-	-	x	-	-
Χονγκ Κονγκ	14	Περιοχή	-	-	-	x	-	x	x	x	x	-	-	x	x	x	x	x	x	-	x	x	x

Πίνακας 3-2: Παρουσίαση των αντίστοιχων μετρήσεων για τις περιοχές που δεν αποτελούν εθνικό αναγνωρισμένο κράτος

Ο παραπάνω πίνακας έχει πραγματοποιηθεί για όλα τα κράτη και τις περιοχές που έλαβαν μέρος στις μετρήσεις, αλλά λόγω του μεγάλου μεγέθους του, παρατίθεται στο Παράρτημα 1. Συνολικά παρουσιάζονται 221 περιοχές από τις οποίες οι 193 είναι τα αναγνωρισμένα κράτη μέλη του ΟΗΕ, οι 3 τα μη-αναγνωρισμένα κράτη, ενώ οι υπόλοιπες 25 αφορούν περιοχές που ανήκουν στα αναγνωρισμένα κράτη. Στον πίνακα 3.3 που ακολουθεί παρουσιάζονται αναλυτικά οι περιοχές που ανήκουν σε κάποιο εθνικό κράτος και οι αντίστοιχες χώρες στις οποίες ανήκουν.

Χώρες	Αρίθμηση	Περιοχή
Κίνα	3	Χονγκ Κονγκ Μακάο, Κίνα Ταϊβάν, Κίνα
Δανία	2	Νήσοι Φερόες Γροιλανδία
Κοινοπολιτεία / Ελισάβετ II	2	Νησιά της Μάγχης Νήσος του Μαν
Γαλλία	6	Γαλλική Γουιάνα Γαλλική Πολυνησία Μαρτινίκα Μαγιότ Νέα Καληδονία Ρεϋνιόν
Ολλανδία	2	Αρούμπα Ολλανδικές Αντίλλες
Βασίλειο της Νέας Ζηλανδίας	2	Νησιά Κουκ Νιούε
Ηνωμένο Βασίλειο	3	Ανγκουίλα Βερμούδα Νησιά Καϊμάν
Η.Π.Α.	5	Αμερικάνικη Σαμόα Γκουάμ Νησιά Βόρειες Μαριάννες Πουέρτο Ρίκο Παρθένοι Νήσοι (Η.Π.Α.)

Πίνακας 3-3: Οι περιοχές που έλαβαν μέρος στις μετρήσεις και τα αντίστοιχα κράτη στα οποία ανήκουν.

Όσον αφορά τα δομικά χαρακτηριστικά των δεικτών έγινε ξεχωριστή μελέτη για κάθε δείκτη και τα αποτελέσματά της φαίνονται στον παρακάτω συγκεντρωτικό πίνακα. Συγκεκριμένα φαίνονται πόσες χώρες μετρήθηκαν συνολικά από κάθε δείκτη και ως προς με τι σειρά έχουν ταξινομηθεί. Επίσης, αναφέρονται οι ημερομηνίες που αφορούν την αφετηρία καταγραφής των δεδομένων, την πρώτη φορά που ξεκίνησε να υφίσταται επίσημα ο κάθε δείκτης καθώς και αυτήν των πιο πρόσφατων μετρήσεων. Τέλος, καταγράφονται το σύνολο των υπο-δεικτών κάθε δείκτη και τα επίπεδα ιεραρχίας που κατατάσσει τις χώρες.

#/-	Δείκτες Μέτρησης	Συντομογραφία	Χώρες	Κάλυπτο	Αρχή Μέτρησης Δεδομένων	Αρχή Μέτρησης Δείκτη	Τέλος Μέτρησης Δεδομένων	Επίπεδα Ιεραρχίας	Μέτρηση	Υπο-δείκτες	Δεδομένα		Περίγραφή Μεθόδου
											Ποιοτικά	Ποσοτικά	
1	Social Progress Index	SocProIn	133	Μεγαλύτερο	2013	2013	Σήμερα	4	Βαθμός + Θέση	54	Ναι	Ναι	Ναι
2	Environmental Performance Index	EnvPerIn	178	Μεγαλύτερο	2002	2014	Σήμερα	3	Στάθμιση	19	Όχι	Ναι	Ναι
3	KOF Globalization	KOFGlobIn	207	Μεγαλύτερο	1970	2002	2013	4	Στάθμιση	23	Όχι	Ναι	Ναι
4	Legatum Prosperity Index	LegProsin	142	Μεγαλύτερο	2009	2009	Σήμερα	4	Βαθμός + Θέση	89	Ναι	Ναι	Ναι
5	Maastricht Globalization Index	MaaGlobIn	117	Μεγαλύτερο	2000	2003	2012	3	Στάθμιση	11	Όχι	Ναι	Ναι
6	World Press Freedom Index	WldPrIn	180	Μικρότερο	2002	2002	Σήμερα	5	Βαθμός + Θέση	7	Ναι	Ναι	Ναι
7	Corruption Perceptions Index	CorPerIn	168	Μικρότερο	1995	1995	Σήμερα	N/A	Βαθμός + Θέση	N/A*	Ναι	Ναι	Ναι
8	Worldwide Governance Indicators	WoGovIn	215	Μεγαλύτερο	1996	1996	2014	3	Βαθμός + Θέση	32	Όχι	Ναι	Ναι
9	Global Competitiveness Index	GloCompIn	140	Μεγαλύτερο	2006	1979	Σήμερα	5	Μέσος Όρος + Θέση	114	Ναι	Ναι	Ναι
10	Global Peace Index	GloPeaceIn	157	Μικρότερο	2007	2007	Σήμερα	5	Βαθμός + Θέση	23	Ναι	Ναι	Ναι
11	Global Food Security Index	GloFdSecIn	113	Μεγαλύτερο	2012	2012	Σήμερα	3	Βαθμός + Θέση	28	Ναι	Ναι	Ναι
12	World Bank - Doing Business	WBDoBus	189	Μεγαλύτερο	2003	2003	Σήμερα	3	Βαθμός + Θέση	41	Όχι	Ναι	Ναι
13	CSGR Globalisation Index	CsGRIn	208	Μεγαλύτερο	1982	2004	2004	3	Βαθμός + Θέση	16	Όχι	Ναι	Ναι
14	Global Innovation Index	GloInnovIn	141	Μικρότερο	2007	2007	Σήμερα	2	Στάθμιση	81	Ναι	Ναι	Ναι
15	Network Readiness Index	NetReadIn	148	Μεγαλύτερο	2001	2001	Σήμερα	3	Βαθμός + Θέση	54	Όχι	Ναι	Ναι
16	Human Development Index	HumDevIn	188	Μεγαλύτερο	1990	1990	2014	4	Βαθμός + Θέση	4	Ναι	Ναι	Ναι
17	Happy Planet Index	HapPlanIn	140	Μεγαλύτερο	2012	2012	Σήμερα	3	Βαθμός + Θέση	3	Ναι	Ναι	Ναι
18	Global Youth Index Well being	GlobYouthIn	30	Μεγαλύτερο	1997	2005	2013	4	Βαθμός + Θέση	40	Ναι	Ναι	Ναι
19	Global Slavery Index	GloSlavIn	167	Μικρότερο	2014	2014	Σήμερα	N/A	Βαθμός + Θέση	98	Ναι	Ναι	Ναι
20	Global Creativity Index	GloCreatIn	139	Μεγαλύτερο	2004	2004	Σήμερα	5	Βαθμός + Θέση	19	Ναι	Ναι	Ναι
21	The Learning Curve (Pearson)	LearnCurve	40	Μεγαλύτερο	2012	2012	2014	N/A	Στάθμιση + Θέση	2	Όχι	Ναι	Ναι

* Στη μεθοδολογία του δείκτη CorPerIn δεν αναφέρονται υπο-δείκτες καθώς η βαθμολογία και η τελική ταξινόμηση των κρατών προέκυψαν με τη χρήση ειδικών ερωτηματολογίων.

Πίνακας 3-4: Συνοπτικός πίνακας δομικών χαρακτηριστικών των δεικτών

Ο όρος «Σήμερα» στον προηγούμενο πίνακα σημαίνει ότι τα δεδομένα του αντίστοιχου δείκτη εξακολουθούν να υπολογίζονται για το τρέχον έτος. Τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό τους στην συγκεκριμένη εργασία αφορούν τα τελευταία τρέχοντα του έτους χωρίς να αποκλείεται η αλλαγή ορισμένων μέχρι το τέλος του έτους. Αντίθετα, για τους δείκτες KOF Globalization Index, Maastricht Globalization Index, Worldwide Governance Indicators, CSGR Globalisation Index, Human Development Index, Global Youth Index Well being και The Learning Curve (Pearson) φαίνεται να έχει σταματήσει ο υπολογισμός τους τα έτη που αναφέρονται στο διάγραμμα χωρίς όμως, να αποκλείεται, τουλάχιστον για μερικούς, η επανέκδοσή τους με ανανεωμένα δεδομένα στο μέλλον.

Μετά την ομαδοποίηση των δεικτών και την ανάλυση των βασικών δομικών τους χαρακτηριστικών που πραγματοποιήθηκε σε αυτό το κεφάλαιο, στο επόμενο κεφάλαιο θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα που είχαν στις χώρες και τις περιοχές που μέτρησαν.

4 Ομαδοποίηση Κρατών στις Κατηγορίες των Δεικτών

4.1 Κατηγοριοποίηση των Δεικτών

Οι δείκτες ταξινόμησης των κρατών που χρησιμοποιήθηκαν στη παρούσα εργασία είναι διακριτοί μεταξύ τους και μετρούν συγκεκριμένες πτυχές ενός μεγέθους, όπως παρουσιάστηκε αναλυτικά στο κεφάλαιο 2.4. Ωστόσο, παρατηρείται ότι αρκετοί δείκτες εμφανίζουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά με αποτέλεσμα να μπορούν να κατηγοριοποιηθούν στα ευρύτερα μεγέθη που αναφέρονται. Για τη συγκεκριμένη κατηγοριοποίηση λήφθηκε υπόψη ο ορισμός του κάθε δείκτη και το πλαίσιο στο οποίο αναφέρονται οι μετρήσεις του.

Επιπλέον, ως επαλήθευση της τελικής κατηγοριοποίησης χρησιμοποιήθηκαν τα αποτελέσματα της ταξινόμησης των κρατών του κάθε δείκτη. Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιώντας ενδεικτικά τα 10 πρώτα και τα 10 τελευταία κράτη της ταξινόμησης κάθε δείκτη μελετήθηκε κατά πόσο αυτά μοιάζουν ή όχι μεταξύ τους και σε ποιο βαθμό. Σε αυτή την ανάλυση παρατηρείται ότι η ταξινόμηση των 10 πρώτων κρατών παρουσιάζει αρκετά μεγάλη ομοιογένεια με αποτέλεσμα οι αντίστοιχοι αυτοί δείκτες να ενταχθούν στην ίδια κατηγορία. Αντιθέτως, δεν συμβαίνει το ίδιο με τα 10 τελευταία κράτη της ταξινόμησης καθώς το πλήθος του δείγματος ποικίλει ανά δείκτη, και ως εκ τούτου, οι χώρες αυτές διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους. Οι κατηγορίες της ομαδοποίησης των δεικτών είναι οι εξής: α) παγκοσμιοποίηση (globalization), β) ευημερία (wellbeing), γ) κοινωνία/πολιτική (society/politics), δ) οικονομία (economy), ε) περιβάλλον (environment) και στ) εκπαίδευση (education).

Στην κατηγορία της παγκοσμιοποίησης (globalization) λαμβάνουν χώρα 5 δείκτες μέτρησης, όπως φαίνονται στον Πίνακα 4.1, και προσδιορίζουν το πόσο «παγκοσμιοποιημένη» είναι μια χώρα ανά τον κόσμο. Σύμφωνα με αυτούς τους δείκτες στις 10 πρώτες θέσεις βρίσκονται ανεπτυγμένα κράτη κυρίως της Ευρώπης όπως η Ολλανδία, η Ελβετία, η Δανία, η Σουηδία και το Βέλγιο αλλά και άλλα κράτη όπως η Σιγκαπούρη και οι Η.Π.Α. Στις 10 τελευταίες θέσεις βρίσκονται οι αναπτυσσόμενες χώρες της Αφρικής και της Ασίας καθώς υπολείπονται σημαντικά τόσο στον οικονομικό όσο και στον κοινωνικό τομέα, στοιχεία απαραίτητα για ένα «παγκοσμιοποιημένο» κράτος.

Στην κατηγορία της ευημερίας (wellbeing), η οποία αναφέρεται στο πόσο καλά συμπεριφέρονται οι πολίτες στις χώρες τους, λαμβάνουν χώρα 6 δείκτες, όπως φαίνονται στον Πίνακα 4.1. Σύμφωνα με αυτούς τους δείκτες στις πρώτες θέσεις βρίσκονται κυρίως κράτη της Ε.Ε. όπως η Φινλανδία, η Νορβηγία, η Ολλανδία, η Ιρλανδία, η Δανία, η Σουηδία και το

Βέλγιο αλλά και άλλα κράτη όπως η Σιγκαπούρη, η Αυστραλία, η Νέα Ζηλανδία, ο Καναδάς και οι Η.Π.Α. Εξαίρεση αποτελεί ο δείκτης Happy Planet Index στον οποίο οι χώρες αυτές βρίσκονται αρκετά ψηλά στην κατάταξη αλλά όχι στις 10 πρώτες θέσεις. Αυτό συμβαίνει διότι ο δείκτης αυτός χωρίζεται σε τρεις επιμέρους υπο-δείκτες: την Ευημερία (Wellbeing), το Προσδόκιμο Ζωής (Life Expectancy) και το Οικολογικό Αποτύπωμα (Ecological Footprint). Οι παραπάνω χώρες βρίσκονται σε πολύ υψηλό επίπεδο όσον αφορά τους υπο-δείκτες της ευημερίας και του προσδόκιμου ζωής αλλά υστερούν σημαντικά στον τρίτο που αφορά το οικολογικό κομμάτι του δείκτη με αποτέλεσμα να υπολείπονται σε σχέση με άλλες που έχουν και τους τρεις αυτούς υπο-δείκτες σε αρκετά ικανοποιητικό επίπεδο.

Στην κατηγορία της κοινωνίας/πολιτικής (society/politics), λαμβάνουν χώρα οι 5 δείκτες μέτρησης οι οποίοι προσδιορίζουν το πόσο δίκαιη είναι η δομή της κοινωνίας ή της πολιτικής σε κάθε κράτος. Στην ταξινόμηση κάθε δείκτη οι ανεπτυγμένες χώρες της Ε.Ε. όπως η Γερμανία, η Δανία, η Ελβετία, η Νορβηγία, η Σουηδία και η Φινλανδία βρίσκονται μέσα στις 10 καλύτερες χώρες, ενώ στις 10 χειρότερες θέσεις βρίσκονται κράτη της Μέσης Ανατολής όπως το Αφγανιστάν, το Ιράκ και η Υεμένη και της Αφρικής όπως η Ερυθραία, η Λιβύη και το Σουδάν.

Στην κατηγορία της οικονομίας (economy), που αναφέρεται στην οικονομική κατάσταση της κάθε χώρας, λαμβάνουν χώρα τρεις διαφορετικοί δείκτες, όπως φαίνονται στον Πίνακα 4.1. Στην ανάλυση της ταξινόμησης παρατηρείται ότι οι πρώτες χώρες κάθε δείκτη είναι χώρες με ισχυρές οικονομίες που στηρίζονται στην εκβιομηχανοποίηση των προϊόντων με χαμηλό κόστος παραγωγής και το εμπόριο. Ενδεικτικά παραδείγματα αποτελούν οι Η.Π.Α, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Σιγκαπούρη, η Γερμανία και η Ιαπωνία, ενώ, αντίθετα, κράτη με ανίσχυρες οικονομίες και υψηλά ποσοστά διαφθοράς, όπως η Βενεζουέλα, η Γκάνα, η Γουινέα και η Σιέρα Λεόνε, βρίσκονται στις τελευταίες θέσεις της ταξινόμησης αυτής.

Τέλος, στην κατηγορία του περιβάλλοντος (environment) καθώς και στην κατηγορία της εκπαίδευσης (education) εμπλέκεται μόνο ένας δείκτης από αυτούς που χρησιμοποιήθηκαν στη συγκεκριμένη εργασία. Ο δείκτης Environmental Performance Index αναφέρεται στο περιβάλλον και μετρά το πόσο φιλική είναι κάθε χώρα προς αυτό, ενώ ο δείκτης The Learning Curve (Pearson) αναφέρεται στην εκπαίδευση και ταξινομεί τις χώρες με βάση την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού τους συστήματος.

Κατηγορία	Ανάλυση Κατηγορίας	Δείκτες Μέτρησης
1. Παγκοσμιοποίηση	Πόσο παγκοσμιοποιημένη είναι μία χώρα στην πραγματικότητα;	KOF Globalization Index Maastricht Globalization Index CSGR Globalisation Index Global Innovation Index Network Readiness Index
2. Ευημερία	Πόσο καλά συμπεριφέρονται οι πολίτες στις χώρες τους;	Social Progress Index Legatum Prosperity Index Global Food Security Index Human Development Index Happy Planet Index Global Youth Index Well being
3. Κοινωνία/Πολιτική	Πόσο δίκαιη είναι η δομή της κοινωνίας ή της πολιτικής;	World Press Freedom Index Corruption Perceptions Index Worldwide Governance Indicators Global Peace Index Global Slavery Index
4. Οικονομία	Πόσο εύρωστη είναι η οικονομία της χώρας;	Global Competitiveness Index World Bank - Doing Business Global Creativity Index
5. Περιβάλλον	Πόσο φιλική προς το περιβάλλον είναι κάθε χώρα;	Environmental Performance Index
6. Εκπαίδευση	Πόσο καλό είναι το εκπαιδευτικό σύστημα κάθε χώρας;	The Learning Curve (Pearson)

Πίνακας 4-1: Κατηγοριοποίηση των δεικτών μέτρησης

Μετά την διεξοδική ανάλυση των δεικτών μετρητών που έγινε στα προηγούμενα κεφάλαια και την παραπάνω κατηγοριοποίησή τους σε έξι γενικές κατηγορίες, μένει να δούμε ποιες ήταν οι τελικές μετρήσεις τους για κάθε περιοχή. Έτσι στην επόμενη ενότητα θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματά τους και θα απεικονιστούν γραφικά ομάδες κρατών ανάλογα με τα κοινά χαρακτηριστικά που εμφάνισαν ανά κατηγορία δεικτών.

4.2 Ομαδοποίηση Κρατών για κάθε Δείκτη

Αφού έγινε η ανάλυση και η ομαδοποίηση των δεικτών σε επιμέρους κατηγορίες, στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστούν αφενός οι ομαδοποιήσεις των κρατών ανά κατηγορία δεικτών ξεχωριστά και αφετέρου συνολικά η ομαδοποίησή τους σε σχέση με όλους τους δείκτες. Αυτή η ανάλυση θα βοηθήσει πολύ στην δημιουργία σημαντικών συμπερασμάτων για τις περιοχές που έλαβαν μέρος στις μετρήσεις. Συγκεκριμένα, θα φανεί το πολιτικοοικονομικό επίπεδο κάθε χώρας σε σχέση με τις άλλες καθώς επίσης και αυτό μιας ευρύτερης περιοχής με συγκεκριμένα γεωγραφικά, διοικητικά ή άλλα κοινά χαρακτηριστικά. Οι παρατηρήσεις κυμαίνονται κυρίως γύρω από τις αναπτυσσόμενες χώρες της Ευρώπης και του Δυτικού Κόσμου όπου υπάρχουν οι περισσότερες μετρήσεις των δεικτών.

Όσον αφορά τα εργαλεία που στηρίχτηκε η ανάλυση, χρησιμοποιήθηκε ένα λογισμικό προηγμένης ανάλυσης δεδομένων (analytics) που ονομάζεται Orange. Με αυτό το λογισμικό εισάγοντας ποσοτικά κυρίως δεδομένα μπορούν να βγουν χρήσιμες εικόνες στατιστικού ενδιαφέροντος όπως Box Plots, Scatter Plots, Linear Projections κ.ά. αλλά και διαγράμματα που πιθανόν να χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής όπως Regression Trees, Hierarchical Clustering κ.ά. Στη συγκεκριμένη ανάλυση εφαρμόστηκε η ροή που φαίνεται στο Παράρτημα 2 για την ομαδοποίηση των κρατών. Επίσης, χρησιμοποιήθηκε η συσχέτιση Manhattan (Manhattan Correlation) ή η Pearson (Pearson Correlation)², κατά πλήρη σύνδεση (Complete linkage)³. Η κάθετη γραμμή που φαίνεται στα διαγράμματα ομαδοποίησης καθορίζει το σημείο που πραγματοποιούνται οι ομάδες των χωρών⁴.

4.2.1 Ομαδοποίηση Κρατών στο Σύνολο των Δεικτών

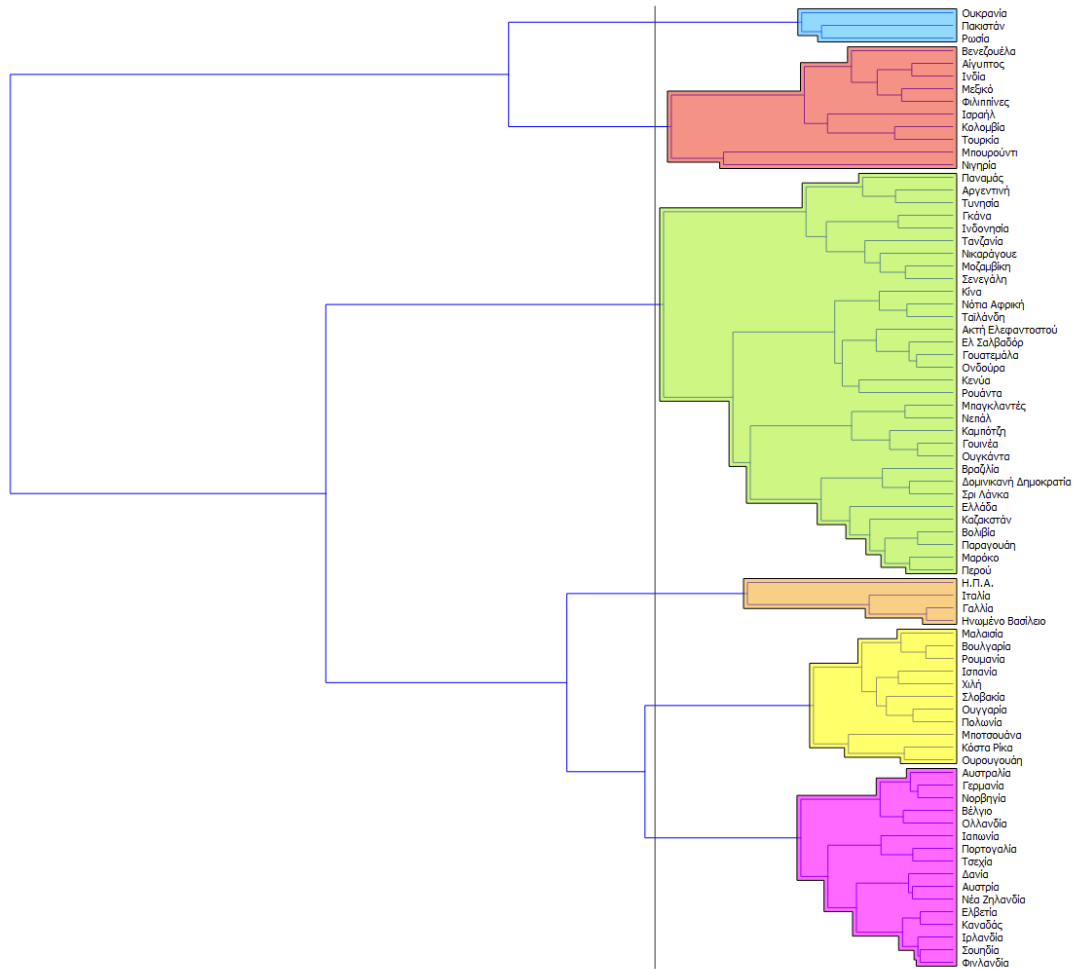
Η πρώτη ανάλυση αφορά τη ομαδοποίηση των κρατών με βάση όλους τους δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν στην εργασία. Εξαιρέση αποτελούν οι δείκτες «Global Youth Index Well being» και «The Learning Curve (Pearson)» λόγω του μικρού αριθμού περιοχών που έχουν μετρηθεί (30 και 40 αντίστοιχα). Συμμετείχαν 76 συνολικά περιοχές που είχαν μετρηθεί από όλους τους υπόλοιπους δείκτες. Όσον αφορά τις ρυθμίσεις του λογισμικού Orange, χρησιμοποιήθηκε η συσχέτιση Manhattan κατά πλήρη σύνδεση. Η κάθετη γραμμή του διαγράμματος βρίσκεται περίπου στο 31,6%.

---

² Οι δύο αυτές μέθοδοι συσχέτισης επιλέγονται στο πεδίο «Distances» του λογισμικού Orange ανάλογα με την κλίμακα δεδομένων κάθε κατηγορίας δεικτών.

³ Η πλήρης σύνδεση (Complete Linkage) επιλέγεται στο πεδίο «Hierarchical Clustering» του λογισμικού Orange και υπολογίζει την απόσταση μεταξύ των πιο απομακρυσμένων στοιχείων των ομάδων (Clusters).

⁴ Το σημείο αυτό επιλέγεται στο «Height Ratio» του πεδίου «Hierarchical Clustering», θέτοντας συγκεκριμένο κάθε φορά ποσοστό (%) ώστε να βγαίνουν οι «καταλληλότερες» ομάδες για σχολιασμό και συμπεράσματα όπου είναι εφικτό.

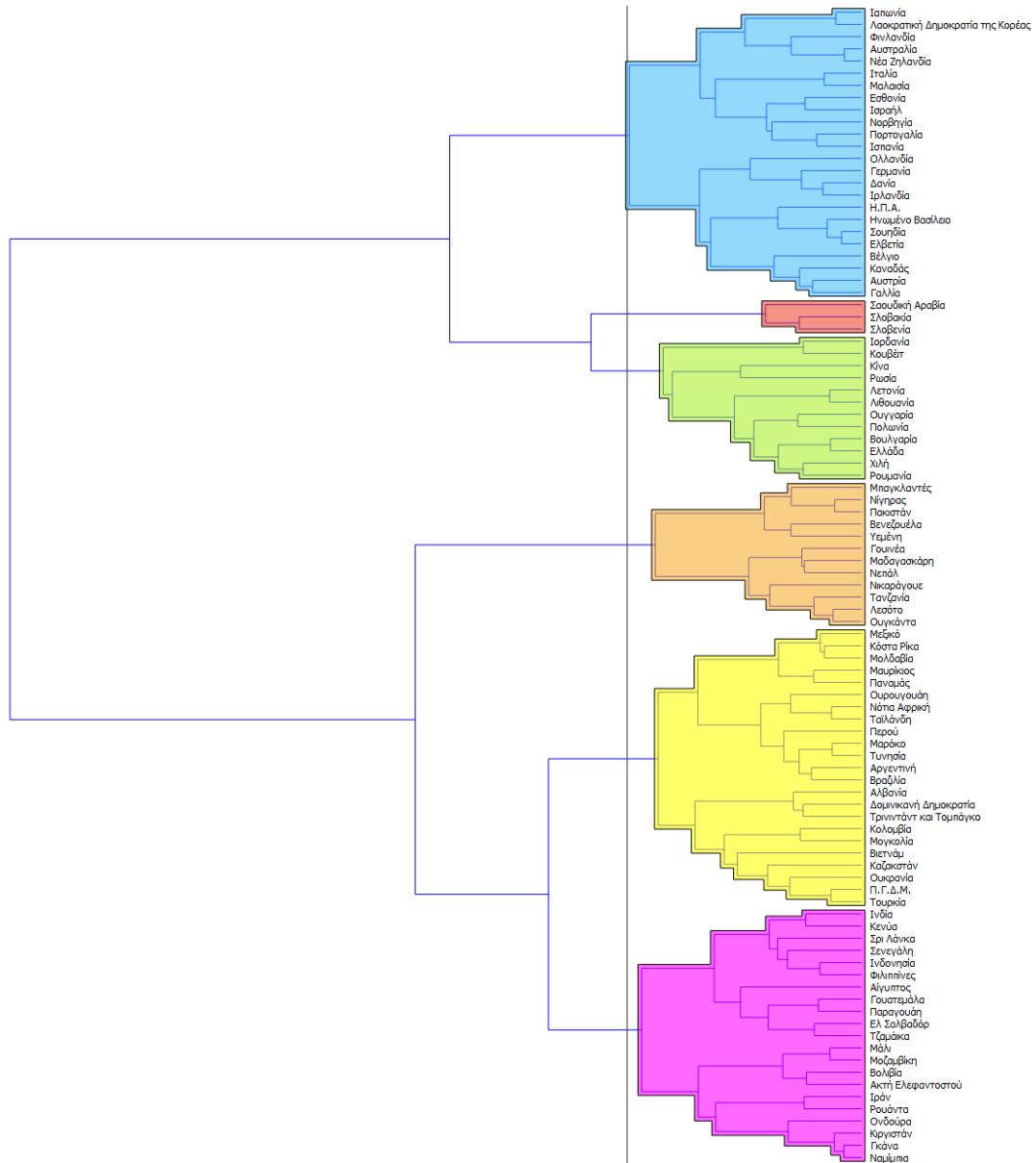

Εικόνα 4-2-1: Διάγραμμα ομαδοποίησης των κρατών σύμφωνα με όλους τους δείκτες

Αριθμώντας τις ομάδες από πάνω προς τα κάτω από το 1 μέχρι το 6 παρατηρούμε ότι στην ομάδα 4 βρίσκονται τέσσερις ισχυρές χώρες (Η.Π.Α., Ιταλία, Γαλλία & Ηνωμένο Βασίλειο), ενώ στην ομάδα 6 βρίσκονται κυρίως χώρες της Ε.Ε., όπως Γερμανία, Νορβηγία, Σουηδία, Δανία κ.ά. καθώς και άλλες ανεπτυγμένες ανά τον κόσμο χώρες, όπως Νέα Ζηλανδία, Αυστραλία και Καναδάς. Αξίζει να σημειωθεί ακόμη ότι πολλές αναπτυσσόμενες ή χώρες που υστερούν σημαντικά σε κάποιους τομείς κατατάσσονται στις ομάδες 2 και 3. Τέλος, παρατηρούμε ότι τα κράτη του ΟΟΣΑ δεν είναι συγκεντρωμένα σε κάποια ομάδα.

4.2.2 Ομαδοποίηση Κρατών σύμφωνα με τους Δείκτες Παγκοσμιοποίησης

Η συγκεκριμένη ομαδοποίηση έγινε με κριτήριο τους δείκτες παγκοσμιοποίησης όπως κατηγοριοποιήθηκαν στην προηγούμενη ενότητα. Συμμετέχουν συνολικά 95 χώρες οι οποίες έχουν μέτρηση για καθέναν από αυτούς τους δείκτες. Όσον αφορά τις ρυθμίσεις του λογισμικού Orange χρησιμοποιήθηκε η συσχέτιση Manhattan κατά πλήρη σύνδεση. Η κάθετη γραμμή του διαγράμματος βρίσκεται περίπου στο 27,5%.

Εικόνα 4-2-2: Διάγραμμα ομαδοποίησης σύμφωνα με τους δείκτες παγκοσμιοποίησης

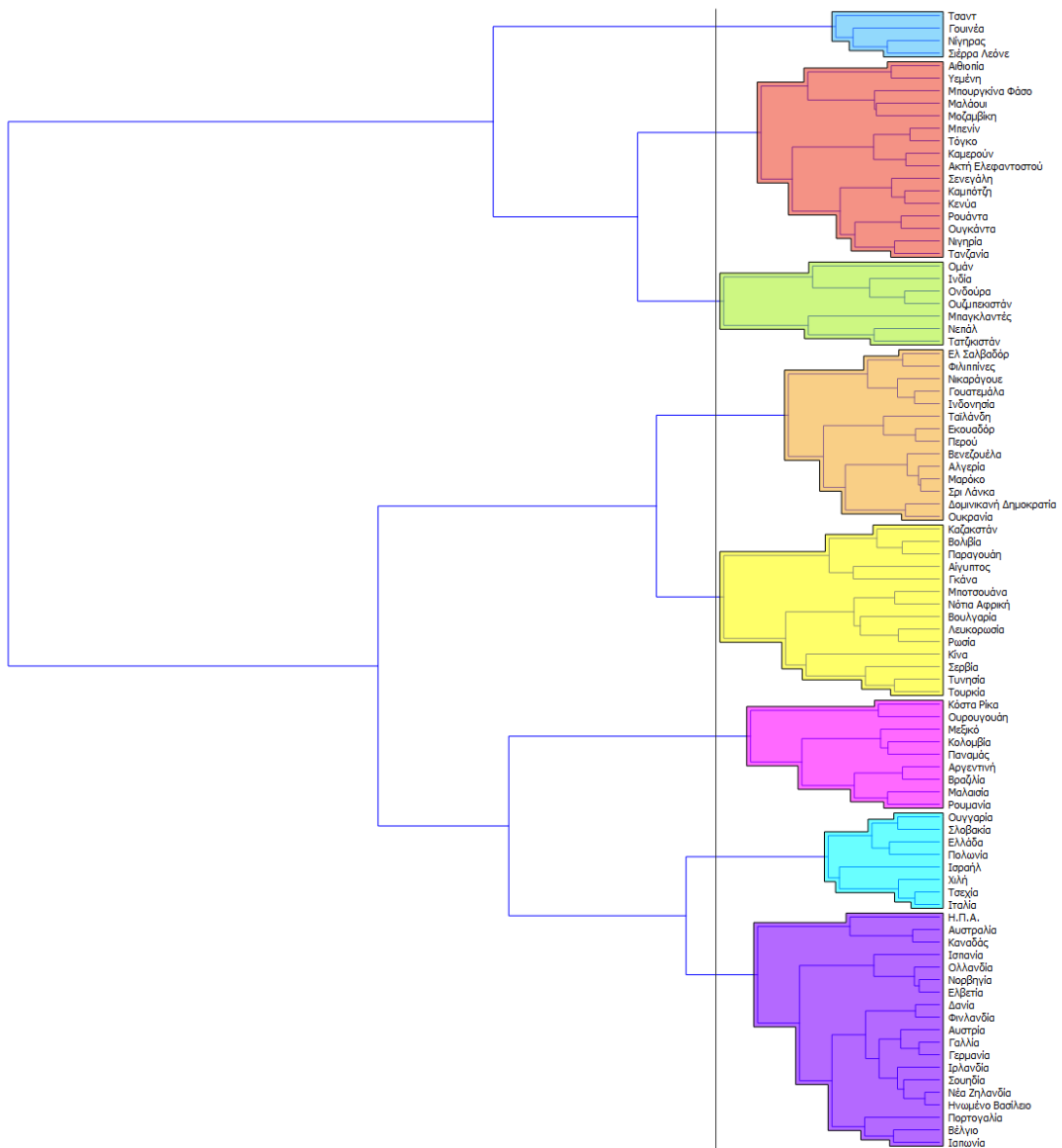
Αριθμώντας τις ομάδες από πάνω προς τα κάτω από το 1 μέχρι το 6 παρατηρούμε στην ομάδα 1 βρίσκονται οι περισσότερες χώρες της Ε.Ε. και οι ανεπτυγμένες χώρες του «Δυτικού Κόσμου». Στην ομάδα 3 παρατηρούμε ότι βρίσκονται οι πιο αδύναμες χώρες της Ε.Ε. όπως Ελλάδα, Βουλγαρία, Πολωνία, Λιθουανία κ.ά. Στις ομάδες 4, 5 και 6 βρίσκονται κυρίως αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας και της Αφρικής. Όπως ήταν αναμενόμενο λόγω της έλλειψης βασικών στοιχείων της παγκοσμιοποίησης στον κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικό τομέα του κάθε κράτους, όπως υψηλά ποσοστά διαφθοράς και οργανωμένου εγκλήματος, χαμηλού κατά κεφαλήν εισοδήματος, απουσία ειρήνης κ.ά. οι χώρες αυτές βρίσκονται στις ίδιες ομάδες. Αξίζει να σημειωθεί ακόμα, ότι οι χώρες αυτές επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από την εγγύτητα, αφού επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από την κατάσταση που επικρατεί στις

γειτονικές χώρες καθιστώντας πολύ δύσκολο να ξεφύγουν και να αλλάξουν ριζικά προς μια καλύτερη κατεύθυνση.

4.2.3 Ομαδοποίηση Κρατών σύμφωνα με τους Δείκτες Ευημερίας

Η παρακάτω ομαδοποίηση έγινε με βάση τους δείκτες ευημερίας, όπως φαίνονται στην προηγούμενη ενότητα, με εξαίρεση τον Global Youth Index λόγω του μικρού αριθμού χωρών που έχει μετρήσει. Αναφέρεται σε 91 συνολικά χώρες οι οποίες ομαδοποιήθηκαν σύμφωνα με τη συσχέτιση Manhattan κατά πλήρη σύνδεση. Η κάθετη γραμμή του διαγράμματος βρίσκεται περίπου στο 24%.

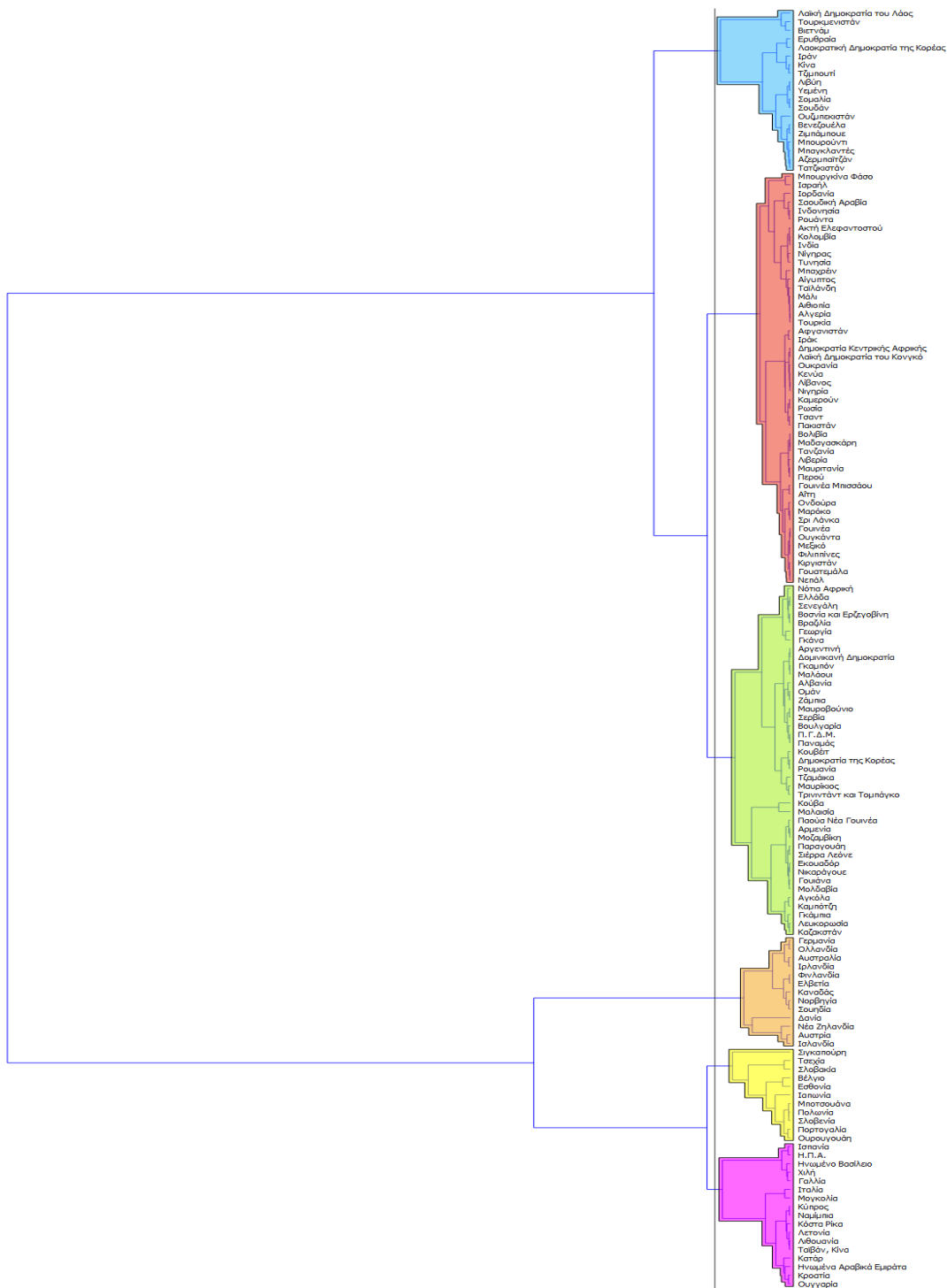

Εικόνα 4-2-3: Διάγραμμα ομαδοποίησης σύμφωνα με τους δείκτες ευημερίας

Στο παραπάνω διάγραμμα φαίνονται συνολικά 8 ομάδες στις οποίες χωρίστηκαν οι 91 χώρες. Αν και με μια πρώτη ματιά οι χώρες της Ε.Ε. και της Δύσης φαίνονται να βρίσκονται σε διαφορετικές ομάδες, αν αυξήσουμε κατά 5% περίπου τη γραμμή που προσδιόρισε τις ομάδες (Height Ratio) θα παρατηρήσουμε ότι βρίσκονται στην ίδια ομάδα. Δεν μπορούμε να πούμε το ίδιο και για τις χώρες του ΟΟΣΑ καθώς βρίσκονται στις περισσότερες ομάδες του διαγράμματος.

4.2.4 Ομαδοποίηση Κρατών σύμφωνα με τους Δείκτες Κοινωνίας και Πολιτικής

Στην παρακάτω ομαδοποίηση, που έγινε με κριτήριο τους δείκτες που σχετίζονται με την κοινωνία και την πολιτική κάθε κράτους, συμμετέχουν συνολικά 149 χώρες. Όσον αφορά τις ρυθμίσεις του λογισμικού Orange χρησιμοποιήθηκε η συσχέτιση Pearson κατά πλήρη σύνδεση. Η κάθετη γραμμή του διαγράμματος βρίσκεται περίπου στο 9,6%.

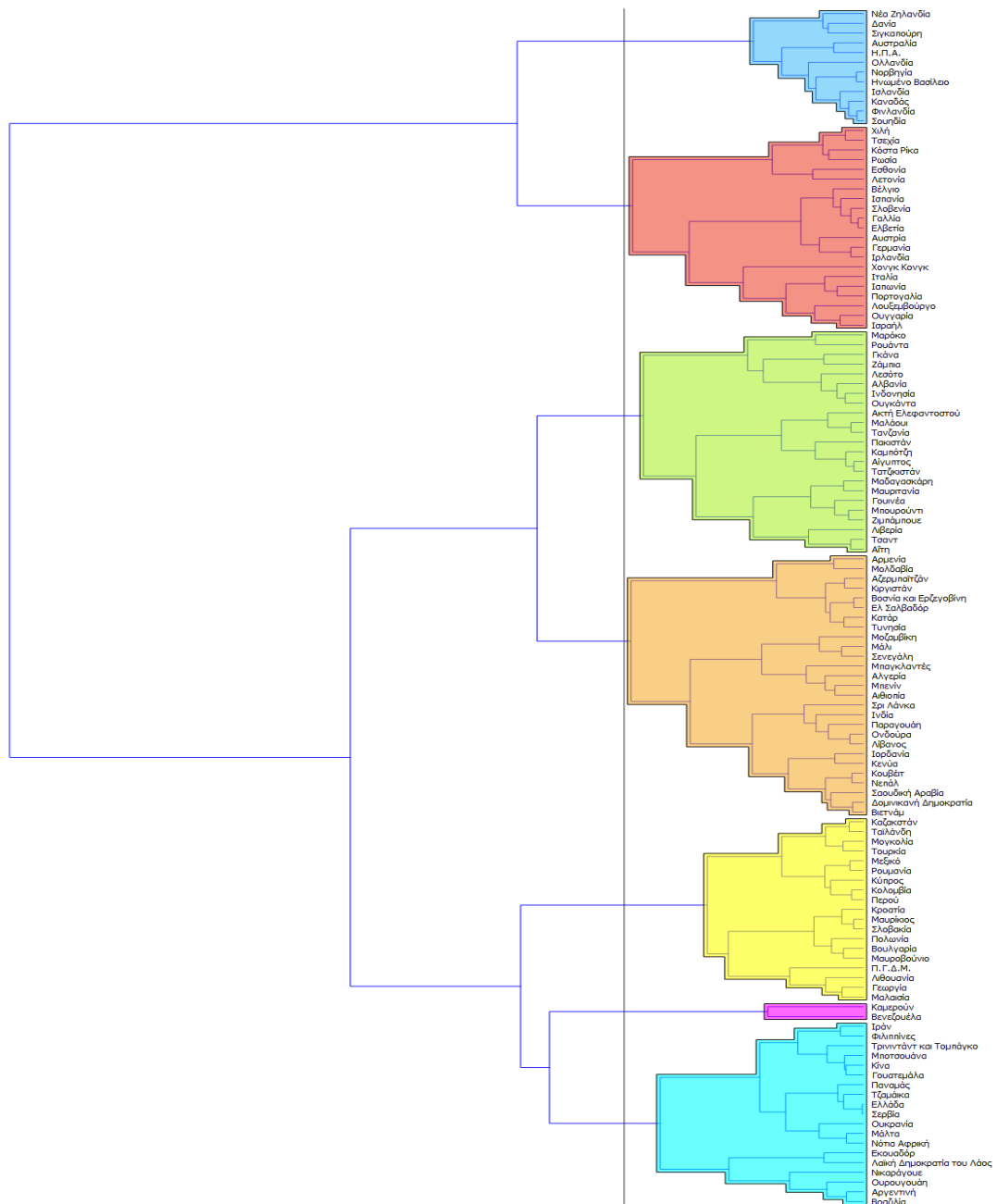

Εικόνα 4-2-4: Διάγραμμα ομαδοποίησης σύμφωνα με τους δείκτες κοινωνίας και πολιτικής

Στο παραπάνω διάγραμμα παρατηρείται ότι οι χώρες της Ε.Ε. και του ΟΟΣΑ δε βρίσκονται στις ίδιες ομάδες. Αυτό το αποτέλεσμα είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό καθώς, ενώ οι χώρες αυτές μετέχουν στον ίδιο διεθνή οργανισμό ή συμμαχία με συγκεκριμένα κριτήρια και χαρακτηριστικά φαίνεται να παρουσιάζουν μια αρκετά σημαντική διαφορετικότητα σε αυτούς τους τομείς. Έτσι πρέπει να υπάρξει επαγρύπνηση από τα αρμόδια στελέχη, ώστε να χαραχτεί μια κοινή πορεία τόσο σε κοινωνικό όσο και σε πολιτικό επίπεδο.

4.2.5 Ομαδοποίηση Κρατών σύμφωνα με τους Δείκτες Οικονομίας

Στην παρακάτω ομαδοποίηση, που έγινε με κριτήριο τους τρεις δείκτες της οικονομίας, συμμετέχουν συνολικά 123 χώρες. Για την τελική απεικόνιση των ομάδων χρησιμοποιήθηκε η συσχέτιση Manhattan κατά πλήρη σύνδεση, με την κάθετη γραμμή του διαγράμματος να βρίσκεται περίπου στο 28%.

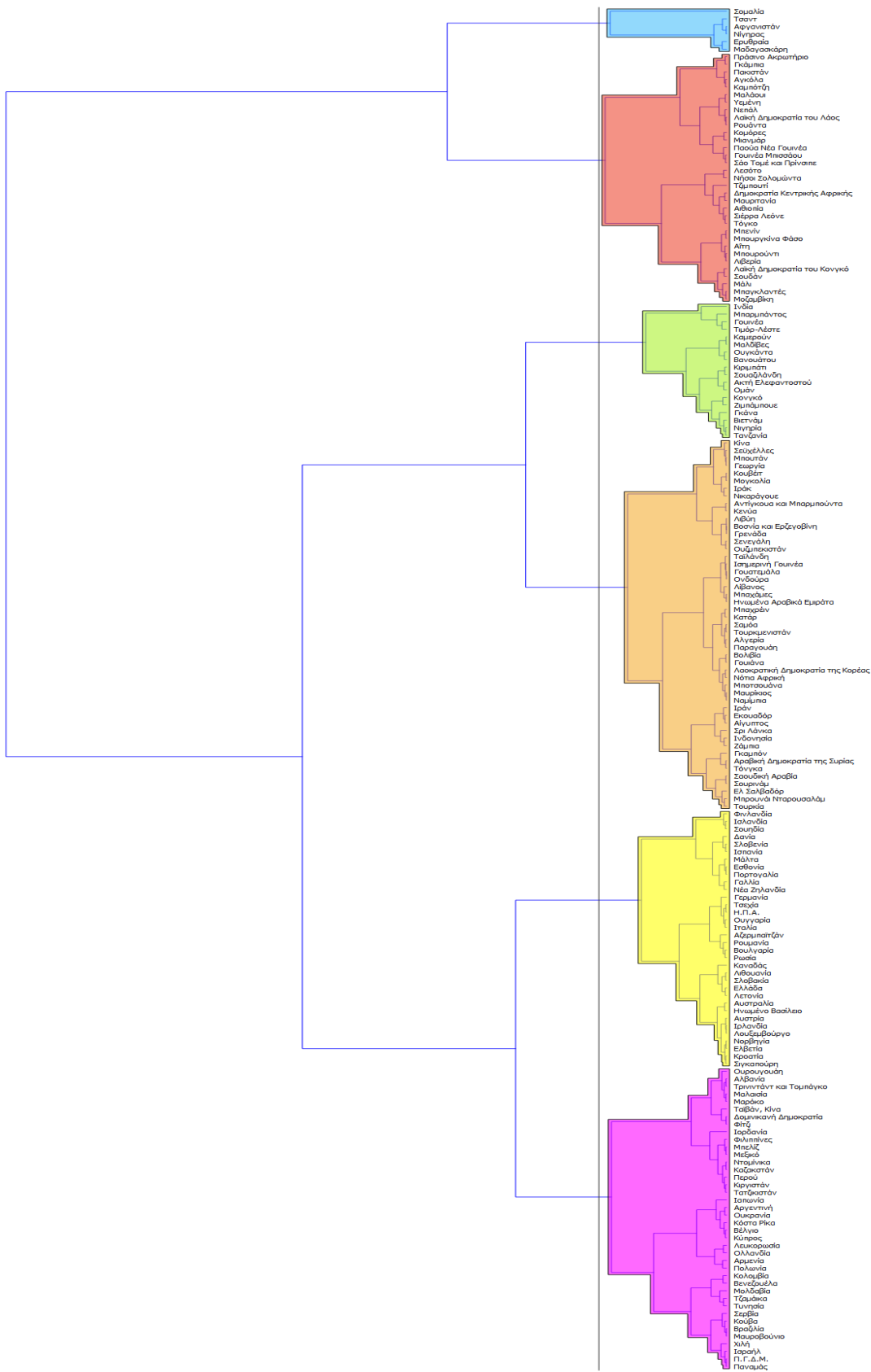
Εικόνα 4-2-5: Διάγραμμα ομαδοποίησης σύμφωνα με τους οικονομικούς δείκτες

Στην παραπάνω ομαδοποίηση παρατηρούμε ότι οι οικονομικά εύρωστες χώρες ταξινομούνται στην ομάδα 1 και ακολουθούν αυτές που βρίσκονται στην ομάδα 2. Σημαντικό είναι το

γεγονός ότι οι περισσότερες από τις χώρες αυτές είναι μέλη του ΟΟΣΑ χωρίς να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν σε άλλες ομάδες. Για τις χώρες της Ε.Ε. δεν μπορούν να βγουν παρόμοια συμπεράσματα.

4.2.6 Ομαδοποίηση Κρατών σύμφωνα με τον «Environmental Performance Index»

Στο παρακάτω διάγραμμα φαίνονται οι ομάδες των 180 κρατών όπως κατηγοριοποιήθηκαν από τα αποτελέσματα του Environmental Progress Index. Για τη συγκεκριμένη ομαδοποίηση χρησιμοποιήθηκε η συσχέτιση Manhattan κατά πλήρη σύνδεση με το σημείο καθορισμού των ομάδων να βρίσκεται περίπου στο 17,7%.

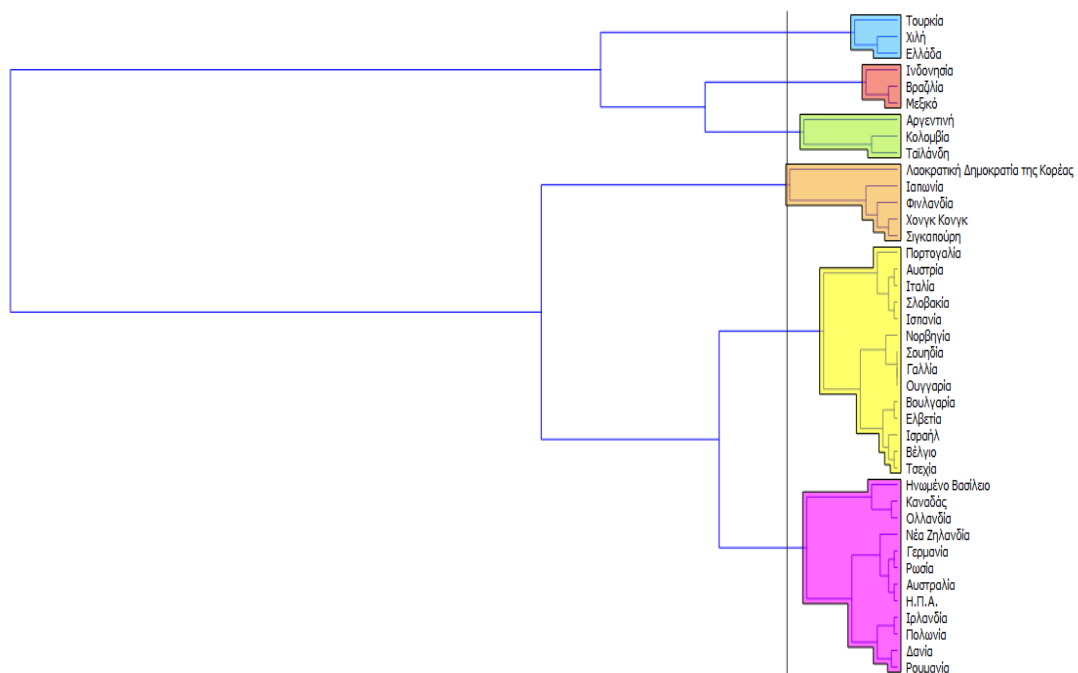

Εικόνα 4-2-6: Διάγραμμα ομαδοποίησης σύμφωνα με τον Environmental Performance Index

Αριθμώντας τις ομάδες από πάνω προς τα κάτω από το 1 μέχρι το 6 παρατηρούμε ότι οι χώρες της Ε.Ε. κατηγοριοποιούνται στην ομάδα 5 με εξαίρεση το Βέλγιο, την Κύπρο, την Ολλανδία και την Πολωνία που βρίσκονται στην ομάδα 6. Επίσης, οι χώρες του ΝΑΤΟ με εξαίρεση την Τουρκία, που βρίσκεται στην ομάδα 3, κατηγοριοποιούνται στις ομάδες 5 και 6.

4.2.7 Ομαδοποίηση Κρατών σύμφωνα με τον «Learning Curve (Pearson)»

Το διάγραμμα που ακολουθεί αφορά τον τομέα της εκπαίδευσης 40 κρατών. Η ομαδοποίηση αυτή έγινε σύμφωνα με το δείκτη «The Learning Curve» χρησιμοποιώντας τη συσχέτιση Manhattan κατά πλήρη σύνδεση. Το σημείο καθορισμού των ομάδων βρίσκεται περίπου στο 12,4%.

Εικόνα 4-2-7: Διάγραμμα ομαδοποίησης σύμφωνα με τον Learning Curve (Pearson)

Στην παραπάνω ομαδοποίηση δεν υπάρχει κάποια σημαντική παρατήρηση όσο αφορά τις χώρες της Ε.Ε., του ΟΟΣΑ ή του ΝΑΤΟ. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην ομάδα 3 βρίσκονται οι χώρες με το καλύτερο εκπαιδευτικό σύστημα και ακολουθούν οι ομάδες 6 και 5.

5 Συμπεράσματα

Ο στόχος της συγκεκριμένης εργασίας είναι η ταξινόμηση κρατών και η εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για την πορεία και το επίπεδο που βρίσκονται στο παγκόσμιο στερέωμα. Για την ταξινόμηση χρησιμοποιείται η μέθοδος της ομαδοποίησης (Cluster Analysis) και τα συμπεράσματα σχετίζονται με διεθνείς οργανισμούς ή παγκόσμια συμπλέγματα όπως η Ε.Ε. και ο ΟΟΣΑ. Παρουσιάζονται συνολικά επτά αναλύσεις μία για κάθε κατηγορία δεικτών και μία για όλους τους δείκτες μαζί.

Όσον αφορά τους δείκτες μέτρησης, η επιλογή τους έγινε αφενός μεν με κάποιον αυθαίρετο τρόπο, αλλά αφετέρου ήταν αναγκαίο να πληρούν κάποια συγκεκριμένα κριτήρια. Συγκεκριμένα όλοι οι δείκτες αυτοί προέρχονται από διακεκριμένους ερευνητές, μεγάλα ινστιτούτα ή εργαστήρια ιδεών και είναι συγκαταβατικοί με το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης. Με αυτόν τον τρόπο προσδίδουν αυθεντικότητα στην ανάλυση και απεικονίζουν συλλογικά μια σφαιρική άποψη για τον κόσμο σήμερα. Το τρωτό τους σημείο ακούει στο όνομα «ακρίβεια» αφήνοντας τον τελικό χαρακτηρισμό της καταλληλότητάς τους ή όχι να αποδειχτεί εν ευθέτω χρόνω. Αξίζει να σημειωθεί ότι η συγκεκριμένη ανάλυση ίσως βοηθήσει στην αποκάλυψη των αδύνατων τους σημείων και σε συνδυασμό με την ευκολότερη και πιο ποικιλόμορφη συλλογή δεδομένων στο μέλλον να αποδώσουν ακριβέστερες και πιο ολοκληρωμένες μετρήσεις.

Έτσι λοιπόν, συμπεραίνουμε ότι η συγκεκριμένη εργασία ίσως να μην κάλυψε πλήρως το θέμα και πιθανόν να διαστρέβλωσε ακούσια έως ένα βαθμό την πραγματικότητα. Ωστόσο, αποφεύγοντας τον χαρακτηρισμό της ως μια αυστηρή διερεύνηση του πεδίου, είναι εμφανές πια ότι υπάρχουν αρκετές πληροφορίες και συμπεράσματα που πιθανόν να χρήζουν αναφοράς. Το πιο σημαντικό από αυτά είναι, ότι αν και οι διεθνείς οργανισμοί ή συμμαχίες μοιάζουν να προωθούν την παγκοσμιοποίηση και να συνεισφέρουν με τις εγγενείς διατάξεις τους προς αυτήν την κατεύθυνση, τα αποτελέσματα της ανάλυσης δείχνουν κάτι διαφορετικό. Ενδεικτικά είναι τα παραδείγματα των χωρών της Ε.Ε. και του ΟΟΣΑ που παρότι εμπνέονται και λειτουργούν υπό την ίδια στέγη παρουσιάζουν ανομοιομορφίες σε πολλούς άλλους τομείς.

Ένα ακόμη σημείο που αξίζει να σημειωθεί είναι ότι υπάρχει μια σειρά από προκαταλήψεις ή προλήψεις, που φαίνεται να σπάνε, ενάντια σε αυτό που θα περίμενε κανείς. Για παράδειγμα, οι χώρες του Βορρά και του Νότου ή αυτές του ανατολικού και δυτικού κόσμου δεν βρίσκονται σταθερά στις ίδιες ομάδες σε καμία κατηγορία. Υπάρχουν όμως, αρκετές περιπτώσεις χωρών που θα έλεγε κανείς ότι πιθανόν να βρίσκονται στην ίδια ομάδα με τις γείτονες χώρες, λόγω της εγγύτητας, των ίδιων κλιματολογικών συνθηκών ή των ίδιων θρησκευτικών και κοινωνικών πεποιθήσεων. Ωστόσο, για λόγους που είναι πέρα από τα

πλαίσια αυτής της εργασίας, κατάφεραν να ξεφύγουν και να ομαδοποιηθούν με άλλες πιο ανεπτυγμένες χώρες.

Κατά τη διάρκεια αυτής της μελέτης επίσης προσδιορίστηκαν κάποιοι παράγοντες που επηρεάζουν την ομαλή έκβασή της και μπορεί να επηρεάσουν παρόμοιες μελέτες στο μέλλον. Το πρώτο αφορά τη διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ των «παγκοσμιοποιημένων» δεικτών. Αποτελεί μία δύσκολη διαδικασία με πολλές περιπλοκές, αφού οι δείκτες αυτοί τις περισσότερες φορές αποδίδουν τα αποτελέσματά τους σε διαφορετικές κλίμακες. Αυτό είναι αναμενόμενο βέβαια, αλλά όταν πρόκειται για υπολογιστικούς σκοπούς, θα ήταν χρήσιμο να υπήρχε η μετατροπή σε μία κοινή κλίμακα.

Το δεύτερο και σημαντικότερο αφορά την ορθότητα της ανάλυσης. Πολλοί δείκτες ενδέχεται να περιλαμβάνουν στατιστικούς υπο-δείκτες που βρίσκονται και σε άλλους δείκτες με αποτέλεσμα να επηρεάζουν σε κάποιο βαθμό τα αποτελέσματα των ομαδοποιήσεων. Αν στηριχτούμε στο μεγάλο αριθμό των υπο-δεικτών που υπάρχουν σε κάποιους δείκτες μπορούμε να υποθέσουμε ότι η αυτή η επιρροή θεωρείται αμελητέα. Ωστόσο, αν πρόκειται για έναν δείκτη με λίγους υπο-δείκτες όπως οι Human Development Index και Happy Planet Index με 4 και 3 υπο-δείκτες αντίστοιχα, το αποτέλεσμα θα έχει μεγάλο ποσοστό ανακρίβειας δηλώνοντας αναγκαίο να ληφθεί υπόψη σε παρόμοιες μελλοντικές μελέτες.

Συνοψίζοντας, πρέπει να τονιστεί ότι τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής παρουσιάζουν αρκετά θολά σημεία ως προς την εικόνα του κόσμου που παρουσιάζεται μέσα από τις συγκεκριμένες ομαδοποιήσεις των κρατών. Ωστόσο, το πεδίο των δεικτών-μετρητών και οι ομαδοποιήσεις των κρατών αρχίζουν να αποτελούν ένα πολύ σημαντικό κομμάτι για την παρακολούθηση και τη διάγνωση πολύπλοκων αλληλεπιδράσεων μεταξύ των χωρών σε όλο τον κόσμο. Έτσι θεωρώ, ότι με την κατάλληλη επιλογή των σαφώς πιο βελτιωμένων δεικτών στο μέλλον και την χρήση ειδικού, εγκεκριμένου λογισμικού τα αποτελέσματα αυτά θα πρωταγωνιστούν στον πολιτικό και στρατηγικό τομέα των εκάστοτε κυβερνήσεων των κρατών.

Κατάλογος Πηγών

- Andersen, T. M., & Herbertsson, T. T. (2005). *Quantifying globalization*. *Applied Economics*, 37(10), 1089–1098.
- Bobek, V., & Korez Vide, R. (2005). *The signification and the feasibility of measuring globalization of economy*. *Industrial Management & Data Systems*, 105(5), 596–612.
- Caselli, M. (2013). *Nation States, Cities, and People: Alternative Ways to Measure Globalization*. *SAGE Open*, 3(4).
- Centre for the Study of Globalisation and Regionalisation (2016). *The CSGR Globalization Index*, University of Warwick, Διαθέσιμο στη δ/νση <http://www2.warwick.ac.uk>. Πρόσβαση: 9/8/2016
- Demšar, J., Curk, T., Erjavec, A. (2013). *Orange: Data Mining Toolbox in Python*. *Journal of Machine Learning Research*, 14, 2349–2353.
- Dreher, A., Gaston, N., & Martens, P. (2008). *Measuring Globalisation*. New York, NY: Springer New York.
- Dreher, A., Gaston, N., Martens, P., & Van Boxem, L. (2010). *Measuring globalization - opening the black box: A critical analysis of globalization indices*. *Journal of Globalization Studies*, 1(1), 166–185.
- Dutta, S., Geiger, T., & Lanvin, B. (2015). *The Global Information Technology Report 2015: ICTs for Inclusive Growth*. Geneva, Switzerland: Author, Διαθέσιμο στη δ/νση <http://reports.weforum.org/global-information-technology-report-2015/network-readiness-index/> . Πρόσβαση 3/8/2016
- Dutta, S., Lanvin, B., & Wunsch-Vincent S. (2015). *The Global Innovation Index 2015: Effective Innovation Policies for Development*. Geneva, Switzerland: Author, Διαθέσιμο στη δ/νση <https://www.globalinnovationindex.org>. Πρόσβαση 3/8/2016
- Ernst & Young (2015). *Corruption Perceptions Index 2015*. Transparency International, Διαθέσιμο στη δ/νση <http://www.transparency.org/cpi2015>. Πρόσβαση: 3/8/2016
- Figge, L. & Martens P. (2014). *Globalisation Continues: The Maastricht Globalisation Index Revisited and Updated*. *Globalizations*, 11(6), 875–893.
- Figge, L., & Martens, P. (2014). *Globalisation Continues: The Maastricht Globalisation Index Revisited and Updated*. *Globalizations*, 11(6), 875–893.
- Florida, R., Mellander, C., & King, K., (2015). *The Global Creativity Index 2015*. Toronto: Martin Prosperity Institute, Διαθέσιμο στη δ/νση <http://martinprosperity.org>. Πρόσβαση 4/8/2016
- Forrest, A., (2016). *The Global Slavery Index 2016*. Australia, United Kingdom, India: Author, Διαθέσιμο στη δ/νση www.globalslaveryindex.org . Πρόσβαση 4/8/2016
- Goldin, N., Patel, P., & Perry, K., (2014). *The Global Youth Wellbeing Index*. Washington, U.S.A.: Center for Strategic & International Studies, Διαθέσιμο στη δ/νση <http://www.youthindex.org/full-report/> . Πρόσβαση 4/8/2016

- Hsu, A. et al. (2016). *Global Metrics For The Environment: The Environmental Performance Index ranks countries' performance on high-priority environmental issues*. Yale University, Διαθέσιμο στη δ/ση <http://epi.yale.edu> . Πρόσβαση: 2/8/2016
- Hsu, A., Emerson, J., Levy, M. A., Sherbinin, A. de, Johnson, L., Malik, O., Jaiteh, M. (2014). *The 2014 Environmental Performance Index (p. 180)*. New Haven, CT: Yale Center for Environmental Law & Policy.
- Institute for economics and peace (2014). *Global Peace Index 2014: Measuring Peace And Assessing Country Risk*. Sydney, New York and Oxford: Author, Διαθέσιμο στη δ/ση <http://economicsandpeace.org/> . Πρόσβαση: 3/8/2016
- Jahan, S., (2015). *Human Development Report 2015: Work for Human Development*. Plaza, New York: Author, Διαθέσιμο στη δ/ση <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi> . Πρόσβαση 4/8/2016
- Jeffrey, K., Wheatley, H., & Abdallah, S., (2016). *The Happy Planet Index 2016: A global index of sustainable wellbeing*. New Economics Foundation, Διαθέσιμο στη δ/ση www.happyplanetindex.org. Πρόσβαση 22/8/2016
- Kaufmann, D., Kraay, A., & Mastruzzi, M. (2010). *The Worldwide Governance Indicators: Methodology and Analytical Issues*. Διαθέσιμο στη δ/ση <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#home> . Πρόσβαση: 3/8/2016
- Kielstra, P., (2014). *The Learning Curve: Education And Skills For Life*. London, England: Pearson, Διαθέσιμο στη δ/ση <http://thelearningcurve.pearson.com/reports/the-learning-curve-report-2014> . Πρόσβαση 4/8/2016
- Koutsoukis, N.S. (2015). *Global political economy clusters: the world as perceived through black-box data analysis of proxy country rankings and indicators*. Paper presented at the 7th International Conference, The Economies of Balkan and Eastern Europe Countries in the changed world, Korinthos. Διαθέσιμο στη δ/ση <http://www.sciencedirect.com>
- Martens, P., Caselli, M., De Lombaerde, P., Figge, L., & Scholte, J. A. (2015). *New Directions in Globalization Indices*. *Globalizations*, 12(2), 217–228.
- Merry, S. E. (2011). *Measuring the World: Indicators, Human Rights, and Global Governance*. *Current Anthropology*, 52(S3), S83–S95.
- Mousavizadeh, A. & The Prosperity Index Team (2016). *The Africa Prosperity Report 2016*. Legatum Institute, Διαθέσιμο στη δ/ση <http://www.prosperity.com/#!/the-africa-prosperity-report-2016>. Πρόσβαση: 3/8/2016
- Raab, M., Ruland, M., Schonberger, B., Blossfeld, H.-P., Hofacker, D., Buchholz, S., & Schmelzer, P. (2008). *GlobalIndex: A Sociological Approach to Globalization Measurement*. *International Sociology*, 23(4), 596–631.
- Reporters Without Borders – Freedom of Speech (2016): *The World Press Freedom Index*, Author, Διαθέσιμο στη δ/ση <https://rsf.org>. Πρόσβαση: 9/8/2016
- Samimi, P., Lim, G. C., & Aziz buang, A. (2012). *A Critical Review on Synthetic Globalization Indexes*. *International Journal of Fundamental Psychology and Social Sciences*, 2(1), 28–31.
- Schwab, K., Sala-i-Martin, X., Samans, R., & Blanke, J., (2015). *The Global Competitiveness Report 2015–2016*. Professor Klaus Schwab World Economic Forum, Διαθέσιμο στη δ/ση <https://www.weforum.org> . Πρόσβαση: 3/8/2016
- Stern, S., Wares, A., & Hellman, T. (2016). *Social progress index 2016*. Washington, United States, Διαθέσιμο στη δ/ση <http://www.socialprogressimperative.org/faqs/>. Πρόσβαση: 2/8/2016
- Swiss Federal Institute of Technology (2016): *KOF Index of Globalization*, ETH Zurich, Διαθέσιμο στη δ/ση <http://globalization.kof.ethz.ch>. Πρόσβαση: 9/8/2016

- The Economist Intelligence Unit (2016). *Global food security index 2016: A report from The Economist Intelligence Unit Sponsored by An annual measure of the state of global food security*. Columbia: Oupont, Διαθέσιμο στη δ/νση <http://www.wunrn.com/2016/07/global-food-security-index-2016/>. Πρόσβαση 3/8/2016
- Wolf, C. (2000). *Globalization: Meaning and measurement*. *Critical Review*, 14(1), 1–10.
- World Bank Group (2016). *Doing Business 2016: Measuring Regulatory Quality and Efficiency*. Author, Διαθέσιμο στη δ/νση <http://www.doingbusiness.org/>. Πρόσβαση 3/8/2016
- World Economic Forum.(2015). *Global Information Technology Report 2015: ICTs for Inclusive Growth (p. 381)*
- Zinkina, J., Korotayev, A., & I. Andreev, A. (2013). *Measuring globalization: Existing methods and their implications for teaching Global Studies and forecasting*. *Campus-Wide Information Systems*, 30(5), 321–339.

Παράρτημα

Παράρτημα 1: Αναλυτικός Πίνακας Δεικτών - Περιοχών

Λίστα Περιοχών	Πλήθος Δεικτών	Κράτος Μέλος του ΟΗΕ	SocProln	EnvPerIn	KOFGlobIn	LegProstin	MaaGloIn	WldRIn	CorPerIn	WoGovIn	GlcCompln	GloPeaceIn	GlobFdSecIn	WBDobus	CSGRIn	GlamovIn	NetReadIn	HumDevIn	HapPlanIn	GlobYouthIn	GloSlavIn	GlcCreatIn	LearnCurve
Αγία Λουκία	5	Ναι			x					x				x	x			x					
Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες	6	Ναι			x					x				x	x			x					
Άγιος Χριστόφορος και Νέβις	5	Ναι			x					x				x	x			x					
Αγκόλα	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Αζερμπαϊτζάν	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Αίγυπτος	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Αιθιοπία	17	Ναι		x	x	x				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Αίτη	17	Ναι		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x		x	x	
Ακτή Ελεφαντοστού	17	Ναι		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Αλβανία	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		x	x	
Αλγερία	14	Ναι	x	x	x	x				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Αμερικάνικη Σαμόα	3	Περιοχή			x					x					x								
Αγκουίλα	1	Περιοχή								x													
Ανδόρα	4	Ναι						x		x					x			x					
Αντίγκουα και Μπαρμπούντα	7	Ναι		x	x			x		x				x	x			x					
Αραβική Δημοκρατία της Συρίας	16	Ναι		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x		x	x	
Αργεντινή	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Αρμενία	17	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x		x		x	x	
Αρούμπα	3	Περιοχή								x					x			x					
Αυστραλία	21	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Αυστρία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Αφγανιστάν	13	Ναι		x	x	x				x				x	x			x	x		x	x	
Βανουάτου	6	Ναι		x	x					x				x	x			x					
Βέλγιο	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Βενεζουέλα	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Βερμούδες	4	Περιοχή			x					x					x								x
Βιετνάμ	19	Ναι		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Βολιβία	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		
Βόρεια Κύπρος	3	Όχι						x										x	x				
Βοσνία και Ερζεγοβίνη	17	Ναι	x	x	x	x				x	x	x		x	x	x	x	x	x		x	x	
Βουλγαρία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Βραζιλία	21	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Γαλλία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Γαλλική Γουιάνα	1	Περιοχή								x													
Γαλλική Πολυνησία	2	Περιοχή			x										x								
Γερμανία	21	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Γεωργία	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x	x		x	x	
Γκάμπια	14	Ναι		x	x					x	x			x	x	x	x	x			x		
Γκαμπόν	13	Ναι		x	x					x	x			x	x			x					
Γκάνα	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Γκουάμ	3	Περιοχή			x					x					x								
Γουατεμάλα	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Γουιάνα	15	Ναι	x	x	x					x	x			x	x	x	x	x	x		x		
Γουινέα	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Γουινέα Μπισσάου	10	Ναι		x	x					x	x			x	x			x			x		
Γρενάδα	6	Ναι		x	x					x				x	x			x					
Γροιλανδία	3	Περιοχή			x					x					x								
Δανία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Δημοκρατία της Κορέας	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	
Δομινικά	8	Ναι		x	x					x				x	x			x	x				
Δομινικανή Δημοκρατία	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Δυτ. Όχθη & Λωρ. Γάζας	5	Όχι			x					x				x	x								
Εκουαδόρ	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Ελ Σαλβαδόρ	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Ελβετία	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Ελλάδα	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ερυθραία	10	Ναι		x	x					x				x	x			x					x
Εσθονία	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x	x		x	x	
Ζάμπια	18	Ναι	x	x	x	x				x	x			x	x	x	x	x	x		x	x	
Ζιμπάμπουε	16	Ναι		x	x	x				x	x			x	x	x	x	x	x		x	x	

Λίστα Περιοχών	Πλήθος Δεικτών	Κράτος Μέλος του ΟΗΕ	SocProIn	EnvPerIn	KOFGlobIn	LegProsin	MacGlabIn	WldRIn	CorPerIn	WoGovIn	GloCompIn	GloPeaceIn	GlabfDsecIn	WBDOBus	CSGRIn	GloInnovIn	NetReadIn	HumDevIn	HappPlanIn	GlobYouthIn	GloSlavIn	GloCreatIn	LearnCurve
Η.Π.Α.	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	17	Ναι	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		
Ηνωμένο Βασίλειο	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Ιαπωνία	21	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ινδία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Ινδονησία	21	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ιορδανία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Ιράκ	14	Ναι	x	x	x	x		x	x	x		x		x	x			x	x		x	x	
Ιράν	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		x	x	
Ιρλανδία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Ισημερινή Γουινέα	9	Ναι		x	x			x		x				x	x			x			x		
Ισλανδία	17	Ναι	x	x	x	x		x	x	x	x			x	x	x	x	x			x	x	
Ισπανία	21	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ισραήλ	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Ιταλία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Καζακστάν	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Καμερούν	18	Ναι	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Καμπότζη	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Καναδάς	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Κατάρ	15	Ναι		x	x			x	x	x	x			x	x	x	x	x			x	x	
Κεντροαφρικανική Δημοκρατία	14	Ναι	x	x	x	x		x	x	x		x		x	x			x	x		x	x	
Κενυά	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Κίνα	21	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Κιργιστάν	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Κιρμιπάτι	6	Ναι		x	x					x				x	x			x					
Κολομβία	21	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Κομόρες	10	Ναι		x	x			x	x	x				x	x		x	x	x				
Κονγκό	12	Ναι	x	x	x	x		x	x	x		x		x	x			x	x				
Κόσοβο	6	Όχι						x	x	x		x		x							x		
Κόστα Ρίκα	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x		x	x	
Κούβα	12	Ναι	x	x	x			x	x	x		x		x				x	x		x	x	
Κουβέιτ	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Κροατία	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Κύπρος	16	Ναι		x	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό	13	Ναι		x	x	x		x	x	x		x	x	x	x			x	x		x		
Λαϊκή Δημοκρατία του Λάος	17	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x		x	x	x	x		x	x	
Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας	10	Ναι		x				x	x	x		x		x			x	x			x		x
Λεσόθο	16	Ναι	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Λετονία	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Λευκορωσία	17	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x		x	x		x	x	
Λίβανος	17	Ναι	x	x	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Λιβερία	16	Ναι	x	x	x	x		x	x	x	x		x	x		x	x	x	x		x	x	
Λιβύη	13	Ναι		x	x			x	x	x	x		x	x		x	x	x			x		
Λιθουανία	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Λιχτενστάιν	5	Ναι			x			x		x				x				x					
Λουξεμβούργο	15	Ναι		x	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Μαγιότ	1	Περιοχή													x								
Μαδαγασκάρη	18	Ναι	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Μακάο, Κίνα	4	Περιοχή			x					x					x								x
Μαλαισία	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Μαλάουι	18	Ναι	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Μαλδίβες	6	Ναι			x			x		x				x				x					
Μάλι	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Μάλτα	14	Ναι		x	x	x		x	x	x	x			x	x	x	x	x	x				x
Μαρόκο	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Μαρτνίκα	1	Περιοχή								x													
Μαυρίκιος	16	Ναι	x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x			x	
Μαυριτανία	17	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Μαυροβούνιο	15	Ναι	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Μεξικό	21	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Λίστα Περιοχών	Πλήθος Δεικτών	Κράτος Μέλος του ΟΗΕ	SocProIn	EnvPerIn	KOFGlobIn	LegProIn	MaasGlobIn	WidRIn	CorPerIn	WoGovIn	GloCompIn	GloPeaceIn	GloFDSecln	WBDoBus	CSGRIn	GloInnovIn	NetReadIn	HumDevIn	HapPlanIn	GloYouthIn	GloSlavIn	GloCreatIn	LearnCurve
Μιανμάρ	14	Ναι		x	x			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x		
Μικρονησία	5	Ναι			x					x				x	x			x					
Μογκολία	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Μοζαμβίκη	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Μολδαβία	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Μονακό	4	Ναι			x					x						x			x				
Μπαγκλαντές	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Μπαρμπάντος	11	Ναι		x	x				x	x	x			x	x	x	x	x			x		
Μπαχάμες	7	Ναι		x	x				x	x				x	x			x					
Μπαχρέιν	14	Ναι		x	x			x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		x		
Μπελίζ	11	Ναι		x	x	x		x		x	x			x	x			x	x				x
Μπενίν	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Μποτσουάνα	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Μπουρκίνα Φάσο	18	Ναι	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Μπουρούντι	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Μπουτάν	12	Ναι		x	x			x	x	x	x	x		x	x	x	x	x					
Μπρουναί Νταρουσαλάμ	11	Ναι		x	x			x		x	x			x	x	x	x	x			x		
Ναμίμπια	16	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x			x		
Ναουρού	2	Ναι								x									x				
Νέα Ζηλανδία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Νέα Καληδονία	3	Περιοχή			x					x						x							
Νεπάλ	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Νησιά Βόρειες Μαριάννες	2	Περιοχή			x											x							
Νησιά Καϊμάν	4	Περιοχή			x					x						x			x				
Νησιά Κουκ	1	Περιοχή								x													
Νησιά Μαρσάλ	5	Ναι			x					x				x	x			x					
Νησιά της Μάγχης	4	Περιοχή			x					x						x			x				
Νήσοι Σολομώντα	6	Ναι		x	x					x				x	x			x					
Νήσοι Φερόες	2	Περιοχή			x											x							
Νήσος του Μαν	2	Περιοχή			x											x							
Νίγηρας	17	Ναι	x	x	x	x		x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Νιγηρία	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	
Νικαράγουα	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Νιουέ	1	Περιοχή								x													
Νορβηγία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Νότια Αφρική	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Νότιο Σουδάν	7	Ναι							x	x						x							
Ολλανδία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Ολλανδικές Αντίλλες	3	Περιοχή			x					x						x							
Ομάν	13	Ναι		x	x			x	x	x	x	x		x	x	x	x	x			x		
Ονδούρα	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Ουγγαρία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Ουγκάντα	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Ουζμπεκιστάν	16	Ναι	x	x	x	x		x	x	x		x	x	x	x	x			x		x	x	
Ουκρανία	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		
Ουρουγουάη	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		
Π.Γ.Δ.Μ.	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x	x		x	x	
Πακιστάν	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Παλάου	6	Ναι		x	x					x					x	x			x				
Παναμάς	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Παπούα Νέα Γουινέα	11	Ναι		x	x			x	x	x				x	x				x				
Παραγουάη	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		
Παρθένοι Νήσοι (Η.Π.Α.)	3	Περιοχή			x					x						x							
Περού	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Πολωνία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Πορτογαλία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Πουέρτο Ρίκο	7	Περιοχή			x				x	x	x			x	x			x					
Πράσινο Ακρωτήριο	12	Ναι		x	x			x	x	x				x	x	x	x	x			x		
Ρεϊνιόν	1	Περιοχή								x													

Λίστα Περιοχών	Πλήθος Δεικτών	Κράτος Μέλος του ΟΗΕ	SocProln	EnvPerIn	KOFGlobaln	LegProsin	MaaGlobaln	WGRIn	CorPerIn	WoGovIn	GloCompin	GloPeaceIn	GloFDsecIn	WBDoBus	CSGRIn	GloInnovIn	NetReadIn	HumDevIn	HapPlanIn	GloYouthin	GloLawIn	GloCreatIn	LearnCurve
Ρουάντα	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Ρουμανία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Ρωσία	21	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Σαμόα	7	Ναι						x	x	x					x	x		x					
Σαν Μαρίνο	5	Ναι			x					x					x	x			x				
Σάο Τόμε και Πρίνσιπε	6	Ναι			x				x	x					x	x			x				
Σαουδική Αραβία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Σενεγάλη	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Σερβία	18	Ναι	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Σεϋχέλλες	11	Ναι		x	x			x	x	x	x			x	x	x	x	x					
Σιγκαπούρη	18	Ναι		x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Σιέρα Λεόνε	15	Ναι		x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		x		
Σλοβακία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Σλοβενία	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		x	x	
Σομαλία	9	Ναι		x	x			x	x	x		x			x			x			x		
Σουαζιλάνδη	14	Ναι	x	x	x			x	x	x	x	x		x	x	x	x	x			x		
Σουδάν	15	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x				
Σουηδία	21	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Σουρινάμ	11	Ναι		x	x			x	x	x	x			x	x		x	x			x		
Σρι Λάνκα	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Ταϊβάν, Κίνα	10	Περιοχή		x		x		x	x	x	x	x		x			x				x		
Ταϊλάνδη	21	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Τανζανία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Τατζικιστάν	17	Ναι	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Τζαμάικα	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Τζιμπουτί	14	Ναι	x	x	x	x		x	x	x		x		x	x			x	x		x	x	
Τιμόρ-Λέστε	11	Ναι		x	x			x	x	x	x	x		x	x		x				x		
Τόγκο	16	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x		x	x		x		
Τόνγκα	7	Ναι		x	x			x		x				x	x			x					
Τουβαλού	2	Ναι								x								x					
Τουρκία	21	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Τουρκμενιστάν	11	Ναι		x	x			x	x	x		x			x			x	x		x		
Τρινιδάδ και Τομπάγκο	18	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		x	x	
Τσαντ	16	Ναι	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x		x		x		x	x	
Τσεχία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Τυνησία	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Υεμένη	19	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Φιλιππίνες	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Φινλανδία	20	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Φιτζι	8	Ναι		x	x			x		x				x	x	x		x					
Χιλή	21	Ναι	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Χονγκ Κονγκ	14	Περιοχή				x		x	x	x	x			x	x	x	x	x	x		x	x	x

Παράρτημα 2: Διάγραμμα Ροής του Λογισμικού Orange

